

TILINPÄÄTÖS

2009

Valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätös vuodelta 2009

185. toimintavuosi

Pääjohtajan katsaus

Perustuslain 90 §:n mukaan valtion taloudenhoidon ja talousarvion noudattamisen tarkastamista varten eduskunnan yhteydessä on riippumaton Valtiontalouden tarkastusvirasto. Valtiontalouden tarkastusvirasto on varsinaisen valtionhallinnon tai eduskunnan alaisen hallinnon ulkopuolinen riippumaton valvontaviranomainen. Asemaltaan tarkastusvirasto kuuluu eduskunnan oikeusasiamiehen ja valtioneuvoston oikeuskanslerin tavoin perustuslaissa säädettyihin valvontaviranomaisiin. Perustuslaissa säädetyn valtiontalouden ylimmän ulkoisen tarkastustehtävänsä lisäksi tarkastusvirasto on vuodesta 2009 alkaen toiminut ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun uuden lain perusteella vaalirahoituksen laillisuusvalvontaviranomaisena. Tarkastusviraston valtiosääntöisenä tavoitteena on edistää luottamusta oikeusvaltion periaatteiden toteutumiseen valtiontaloudessa ja kansanvallan toimivuutta yleensä.

Kansainvälinen finanssikriisi ja sen leviäminen reaalityöelämään on ollut valtiontalouden tarkastusviraston vuotta 2009 hallinnut teema. Tilanne on edelleen perin epävakaa. Julkisten talouksien suuret alijäämät, velkaantuneisuus ja nopeasti syvenevät kestävyysvajeet ovat talouden epätasapainotila, joka voi johtaa seuraaviin finanssikriiseihin. Kreikan tilanteen kehitys osoittaa, että riski on reaalinen. Luottamus julkiseen talouteen ja talousinformaatioon sekä kansallisten viranomaisten luotettavuuteen on EU:n jäsenvaltioissakin joutunut vakavasti kyseenalaiseksi. Tapahtumat ovat osoittaneet, että ylimmillä tarkastusviranomaisilla tulee olla rooli finanssipolitiikan tietoperustan luotettavuuden ja tuloksellisuuden arvioinnissa ja taloudellista asemaa koskevien tietojen oikeellisuuden ja riittävyyden varmistamisessa. Ylimmillä tarkastusviranomaisilla on roolinsa Euroopan unionin talous- ja rahaliiton yhden keskeisen pilarin, vakaus- ja kasvusopimuksen ja finanssipolitiikan kurinalaisuuden valvonnassa erityisesti kansallisella tasolla. Rooli täydentää Euroopan komission ja Euroopan unionin neuvoston harjoittamaa monenkeskistä, kansainvälistä valvontaa.

Ylimpien tarkastusviranomaisten kansainvälinen järjestö INTOSAI on käynnistänyt Yhdysvaltain liittovaltion tarkastusviraston Government Accountability Office GAO:n johdolla Global Financial Crisis -yhteistyöohjelman, jonka tarkoituksena on koota kokemuksia rahoitus- ja talouskriisin syistä sekä kriisin hallinnan ja talouden elvytystoimenpiteiden onnistumisesta. Valtiontalouden tarkastusvirastolla on tärkeä rooli tässä yhteistyössä finanssikriisien välttämistä ja vaikutusten hallintaa pohtivan työryhmän puheenjohtajana. Valtiontalouden tarkastusviraston vuonna 2007 tekemään aloitteeseen perustuva EU-jäsenmaiden tarkastusvirastojen ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen yhteistyö finanssipolitiikan ulkoisessa tarkastuksessa ja arvioinnissa käynnistyi todenteolla vuonna 2009. Tarkastusvirasto isännöi syyskuussa kahta korkean tason asiantuntijatyöpajaa, joissa käynnistettiin finanssipolitiikan ulkoisen tarkastuksen ja arvioinnin sekä Lissabonin strategian ulkoisen tarkastuksen yhteistyöverkostot. Valtiontalouden tarkastusvirasto toimii puheenjohtajana Euroopan unionin finanssipolitiikan ulkoisen tarkastuksen ja arvioinnin verkostossa.

Valtiontalouden tarkastusvirasto laati vuonna 2009 laajan kansan- ja valtiontalouden riskianalyysin. Riskianalyysiin sekä finanssipolitiikan valmistelun tietoperustaan ja finanssipolitiikan vaikuttavuuteen kohdistuvan tarkastuksen havaintojen mukaan Suomen julkisessa taloudessa on merkittävä kestävyysvaje. Kestävyysvajeen kattaminen edellyttää toimia paitsi julkisten menojen hillitsemiseksi, myös talouden kasvua, tuottavuutta ja työllisyyttä tukeviksi rakenteelliseksi uudistuksiksi. Suomen on löydettävä uusi talouskasvun strategia. Samalla Suomen on onnistuttava merkittävästi kohdentamaan uudelleen julkisia menoja ja parantamaan vaikuttavuutta ja tehokkuutta. Vero- ja maksupolitiikasta on tulossa vaikeampaa kuin koskaan.

Tarkastustoiminnassa vuosi 2009 oli tulokellinen. Tarkastusvirasto antoi kertomusvuonna 121 tilintarkastuskertomusta ja valtion tilinpäätöstä koskevan tilintarkastuskertomuksen sekä sai päätökseen 26 tulokellisuustarkastusta, joista 23 raportoitiin tarkastuskertomuksella.

Tarkastusvirastossa ryhdyttiin kehittämään kansainvälisissä ISSAI-standardeissa tarkoitettua laillisuustarkastusta omaksi tarkastustuotteeksi. Tuloksellisuustarkastuksen näkökulmaa ja profiilia terävöitettiin edelleen. Tuloksellisuustarkastus suunnataan jatkossa entistä voimakkaammin vaikuttavuutta koskeviin kysymyksiin. Tarkastuksen tuotostavoitteet saavutettiin. Tarkastuksen vaikuttavuus on erinomaisella tasolla. Tarkastuksen kohteena olevat valtion tulot ja menot kattavat yli neljänneksen Suomen vuosittaisesta bruttokansantuotteesta.

Vuosikertomuksessa eduskunnalle tarkastusvirasto keskittyi valtion tuottavuustyöhön ja hyvinvointipalveluita koskevan lainsäädännön laatuun. Informaatiohallinnon kehittämisen ja tietoyhteiskuntapolitiikan vaikuttavuuden ongelmat olivat myös vahvasti esillä. Tarkastusviraston tarkastukset ja tarkastusvaliokunnan toiminta ovat johtaneet hallituksen puolella merkittäviin uusiin aloitteisiin. Eduskunta kävi vilkkaan keskustelun vuosikertomuksesta. Eduskuntakertomukset toimivat pohjana tarkastusvaliokunnan työlle ja eduskunnan kannanotoille. Eduskunnalle valtion tilinpäätöksen ja tilinpäätöskertomuksen tarkastuksesta antamassa erityiskertomuksessa on arvioitu valtiontalouden kehysten noudattamista ja finanssipolitiikan tuloksellisuutta ja tuloksellisuuden edellytyksiä. Erityisesti esillä olivat elvytystoimenpiteiden puhtuus ja vaikuttavuuden edellytykset. Tarkastusviraston eduskuntakertomukset ovat näin muodostuneet eduskuntaa aidosti kiinnostaviksi ja eduskunnan finanssivaltaa palveleviksi menettelyiksi.

Vaalirahoitusvalvonnan viranomaisena tarkastusvirasto huolehti vuoden 2009 aikana uuden vaalirahoituksesta annetun lain mukaisesti Euroopan parlamentin vaalien sekä kolmen kunnan osalta uusittujen ja yhden kuntaliitoksen johdosta järjestetyn kunnallisvaalien vaalirahoitusvalvonnasta. Vaalirahoituskeskustelu koetteli kansalaisten luottamusta julkiseen päätöksentekoon sekä kansanvaltamme ja oikeusvaltiomme toimivuuteen. Valtiontalouden tarkastusvirasto on riippumattomalla tarkastustoiminnallaan ja esimerkiksi antamalla oikeuskanslerille virka-apua osaltaan pyrkinyt luomaan edellytyksiä luottamuksen palauttamiselle. Tarkastus- ja asiantuntijatoiminnallaan tarkastusvirasto on tukenut vaali- ja puoluerahoituslainsäädännön ja vaali- ja puoluerahoituksen avoimuuden saattamista nykyaikaiselta länsimaiselta demokratialta odotettavalle esimerkilliselle tasolle.

Tarkastustyöhön kohdentunut työaika on vuonna 2009 säilynyt edellisen vuoden tasolla. Tilintarkastuksessa 72 prosenttia ja tuloksellisuustarkastuksessa 68 prosenttia tehollisesta työajasta kohdentui tarkastusviraston ulkoisiin suoritteisiin. Vaalirahoituksen avoimuutta toteuttavat tietojärjestelmät suunniteltiin ja otettiin käyttöön sekä uusi vaalirahoituksen valvontatehtävä organisoitiin hyvin nopeasti ilman voimavariesäyksiä. Samalla tarkastusvirasto on jatkanut toimintansa tehokkuuden parantamista. Henkilöstö on joutunut koville mutta venynyt. Venyttämistä ei voi loputtomiin jatkaa. Kaikkien tehtävien asianmukainen ja tarkastustehtävien hoitaminen kansainvälisissä ulkoisen tarkastuksen standardien edellyttämällä tavalla edellyttää asianmukaista resursointia. Henkilöstö kantaa perusteltua huolta voimavarojen riittävydestä ja mahdollisuudesta tehdä laadukasta työtä. Mahdollisuutta tähän on tuettu kehittämällä osaamisen järjestelmällistä johtamista ja kehittämistä ja sen osana henkilöstökoulutusta.

Tarkastusviraston tuloksellisuus on vuonna 2009 ollut erittäin hyvä. Olemme saaneet kansainvälistä ja kotimaista tunnustusta ja arvostusta. Esitän kiitokseni koko henkilöstölle hyvästä työstä.

Tuomas Pöysti

Sisällys

Pääjohtajan katsaus	5
1 Toimintakertomus	9
1.1 Vaikuttavuus	9
1.1.1 Viraston eduskunnan budjetti- ja lainsäädäntövaltaa tukeva vaikutus	10
1.1.2 Viraston hyviä käytäntöjä edistävä ja virheitä ja väärinkäytöksiä ehkäisevä vaikutus hallinnossa	11
1.1.3 Viraston vaikutus kansalaisten luottamukseen asianmukaiseen valtiontalouden valvontaan	12
1.1.4 Viraston esillä olominen julkisuudessa ja sen myötä viraston suoritteiden vaikuttavuuspotentiaali	13
1.1.5 Tarkastusviraston vaikutus tarkastusalan kansainväliseen kehitykseen ja kansainvälisen yhteistoiminnan ympäristöön	14
1.2 Tuotokset ja laadunhallinta	15
1.2.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	15
1.2.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	17
1.3 Toiminnallinen tehokkuus	18
1.3.1 Toiminnan tuottavuus	19
1.3.2 Toiminnan taloudellisuus	21
1.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	23
1.5 Tilinpäätösanalyysi	28
1.5.1 Rahoituksen rakenne	28
1.5.2 Talousarvion toteutuminen	28
1.5.3 Tuotto- ja kululaskelma	28
1.5.4 Tase	28
1.6 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	29
1.7 Arviointien tulokset	30
1.8 Yhteenvedo havaituista väärinkäytöksistä	30
2 Talousarvion toteutumalaskelma	31
3 Tuotto- ja kululaskelma	32
4 Tase	33
5 Liitetiedot	34
6 Tilinpäätöksen allekirjoitus	38
LIITTEET	
Organisaatio ja tehtäväjako	40
Loppusuoritteet vuonna 2009	41

1 Toimintakertomus

1.1 Vaikuttavuus

Valtiontalouden tarkastusvirasto on suoraan perustuslaissa säädetty, varsinaisen valtionhallinnon tai eduskunnan alaisen hallinnon ulkopuolinen tarkastus- ja valvontaviranomainen.

Tarkastusviraston tehtävänä on tarkastaa valtion taloudenhoidon laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä valtion talousarvioin noudattamista. Valtiontalouden tarkastusvirasto toimii Suomessa Euroopan unionin kansallisena tilintarkastuselimenä, joka toimii yhteistyössä Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kanssa unionin varojen ulkoisessa valvonnassa. Tarkastusvirasto tukee eduskuntaa sille kuuluvan lainsäädäntövallan ja valtiontaloudellisen vallan ja valvontavallan käytössä ja on siten osa eduskunnan finanssivaltaa toteuttavaa ja turvaavaa perustuslaillista järjestystä.

Tarkastusviraston perimmäisenä päämääränä on edistää tuloksellista ja korkealaatuista valtion taloudenhoitoa. Valtiontalouden tarkastusviraston roolina on toimia valtiontalouden hoidon omanatuntona.

Valtiontalouden tarkastusvirasto pyrkii päämääräänsä ulkoisella tarkastus- ja asian tuntijatoiminnalla. Tarkastusvirasto varmistaa, että valtion varat kerätään ja valtion varoja hoidetaan ja käytetään lain ja eduskunnan päätösten mukaisesti ja järkevästi. Keskeisenä näkökulmana on varmistaa, että valtion talousarvion ja valtion tulojen keräämiseen ja valtion varojen käyttämiseen liittyvän lainsäädännön yhteydessä asetetut yhteiskuntapoliittiset tavoitteet saavutetaan ja että hallitus ja hallinto ovat ryhtyneet tarpeellisiin toimiin niiden saavuttamiseksi.

Valtiontalouden ulkoisen tarkastuksen yhteiskunta- ja kansalaistulokset, ja siten toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus, muodostuvat kolmella alueella. Tarkastusvi-

raston toiminnan merkittävin vaikuttavuuden alue on tarkastuksen ennaltaehkäisevä ja vastuullistava vaikutus. Kaksi muuta vaikuttavuuden aluetta on taloudellisuus- ja tuloksellisuustietojen sekä hallinnon sisäisen valvonnan ja ohjauksen toimivuuden varmentaminen sekä tarkastuksella aikaan saatavat konkreettiset korjaukset ja kehittämistoimet.

Vuodelle 2009 tarkastusvirasto asetti tulostavoitteet 2009 ja tarkastussuunnitelma 2009–2011 -asiakirjassa tavoitteekseen parantaa tarkastustoiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta muun muassa lisäämällä tarkastustuotteiden profilointia sekä vahvistamalla edelleen tuloksellisuustarkastuksen vaikuttavuusnäkökulmaa. Pyrkimyksenä oli vaikuttavuuden edellytyksien ja arviointien tietoperustan sekä hallinnossa toteutettavien arviointien ohjauksen, rakenteiden ja menetelmien toimivuuden painottaminen tarkastustyössä.

Tarkastusten profiloinnissa tarkastuksen näkökulma ja peruskysymykset asetetaan tavalla, joka tuotteistaa tarkastustoimintaa. Profilointi tukee myös Valtiontalouden tarkastusviraston viestintää toiminnastaan sekä parantaa tarkastusten vaikuttavuutta.

Tuloksellisuustarkastuksessa on kertomusvuonna painotettu aiempaa enemmän vaikuttavuusnäkökulmaa. Vaikuttavuusnäkökulmasta toteutettujen tarkastusten osuus aloitetuista tarkastuksista on edellisvuosia suurempi. Lisäksi tarkastusviraston kertomukseen eduskunnalle sisällytettiin strategisille teema-alueille sijoittuvat kaksi raportointiteemaa, tuottavuus ja hyvinvointipalvelut. Tarkastusviraston toiminnan vaikuttavuuden näkökulmasta on merkityksellistä, että eduskunnan eri yhteyksissä antama kertomusta koskenut palaute on osoittanut kertomuksen vakiintuneen merkittäväksi valtiontaloutta ja sen kehitystä koskevaksi tiedonlähteeksi.

Kertomusvuonna aloitettiin, tulostavoitteen mukaisesti, aikaisemmin sekä tuloksellisuustarkastukseen että tilintarkastukseen sisältyneen laillisuus- ja asianmukaisuustarkastuksen kokoaminen tilintarkastuksen toimintayksikköön.

Valtiontalouden tarkastusviraston kertomusvuonna aloitetun laillisuustarkastuksen kehittämistyön lähtökohtana on järjestää uusien ISSAI-standardien mukainen, tilintarkastuksista osin erillinen ja erikseen raportoitava laillisuustarkastus omaksi ja selkeästi profiloiduksi tarkastustuotteeksi. Kehittämistyön aikataulu on laadittu siten, että tarkastusvirasto suorittaa standardien mukaista laillisuustarkastusta standardien tultua hyväksytyksi INCOSAI-kongressissa Etelä-Afrikassa, marraskuussa 2010. Laillisuustarkastusta suunnataan erityisesti valtionapuja valtiontukijärjestelmien sekä valtion uusiin konsernipalveluihin ja konserniohjauksen liittyviin laillisuusriskeihin ja hyvän hallinnon riskeihin.

1.1.1 Viraston eduskunnan budjetti- ja lainsäädäntövaltaa tukeva vaikutus

Tarkastusviraston toiminnan suunnittelu perustuu riskianalyysien esiin nostamaan näkemykseen kansan- ja valtiontalouden ja niiden toimintaympäristön kehityksen strategisista riskeistä, valtion talousarvionaloudesta, ministeriöiden hallinnonaloista ja merkittävistä poikkihallinnollisista asiakokonaisuuksista sekä tarkastusviraston tarkastuskohteista.

Kertomusvuodelle asetettu tavoite oli, että yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja kansalaistulosten vaikutusten vahvistamiseksi vuoden 2009 toisen vuosineljänneksen aikana tarkastusvirastossa aloitetaan analyysitoiminta, jonka avulla seurataan tarkastusviraston näkökulmasta merkittävien yhteiskunnallisten ilmiöiden kehittymistä. Tavoitteeseen liittyen tarkastusvirastossa laadittiin kesällä 2009 aiempaa laajempi valtion- ja kansantalouden riskianalyysi.

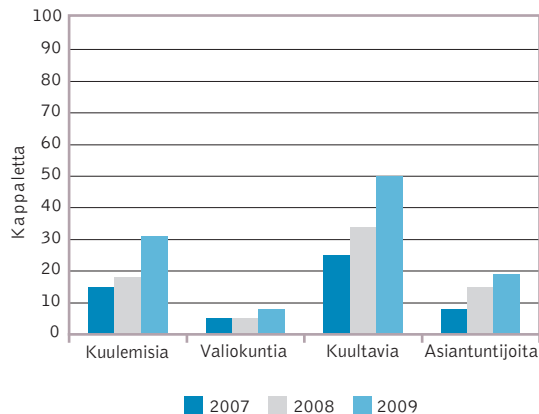
Tarkastusviraston suunnittelujärjestelmää on kertomusvuonna kehitetty siten, että tarkastussuunnittelu rakentuu yhä selkeämmin näkemykselle valtiontalouden keskeisimmistä dynaamisista riskeistä ja niihin vaikuttamisesta. Tarkastusviraston päivitetystä strategiassa on määritetty tarkastuksen strategiset teema-alueet, jotka muodostavat tarkastustoiminnan yksityiskohtaisemman suuntaamisen ja kehittämisen perustan ja eduskunnalle raportoimisen rungon.

Tarkastusviraston tarkastussuunnitelmasa yksilöidään toimenpiteet ja tarkastustoiminnan linjaukset, joiden kautta tarkastusviraston suorittama painopisteille kohdettu ulkoinen tarkastus vastuullistaa hallintoa valtiontalouden strategisten riskien hallintaan.

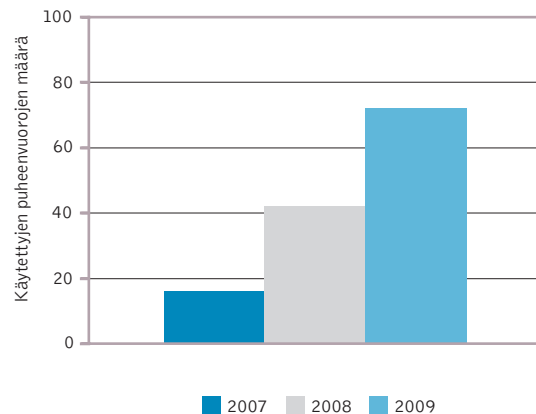
Tarkastusvirasto seuraa eduskunnan tarkastusvaliokunnan mietintöjen perusteella eduskunnan kannanottojen toteutumista, jos niissä on edellytetty hallituksen raportointia asiasta tai jos tarkastusviraston tarkastustoiminta on kohdistunut kannanottoon liittyviin asioihin.

Tarkastusvaliokunnan mietinnöissä esille nostetut asiat perustuvat pääsääntöisesti tarkastusviraston kertomuksissa eduskunnalle esitettyihin keskeisiin havaintoihin ja kannanottoihin. Eduskunnan kannanotot liittyvät merkittäviin asioihin, joissa muutosten aikaansaaminen on hidasta. Sen vuoksi kannanottoon liittyvää asiaa seurataan myös pidemmällä ajanjaksolla. Vuosittain eduskunta on ottanut 2–4 kannanottoa, joihin on liitetty hallituksen raportointivelvollisuus.

Vuonna 2009 eduskunnalle annetuissa kertomuksissa tarkastusvirasto seurasi kuuden kannanoton toteutumista. Kolme niistä liittyi tietohallintoon ja -järjestelmiin. Lisäksi seurattiin valtion kassanhallintaa, tuotavuusohjelman toteuttamista ja verotukia koskevia kannanottoja. Kaikissa seuratuissa asioissa on tapahtunut positiivista kehitystä, joskin kehitys on yleensä ollut hidasta.

Kuvio 1 Viraston kuuleminen valiokunnissa

Kuvio 2 Eduskuntakertomuksen herättämä kiinnostus täysistuntokäsittelyssä, käytettyjen puheenvuorojen määrä 2007–2009

Taulukko 1

Tarkastuskannanottojen vieminen täytäntöön tarkastuskohteissa	
Täysin tai lähes täysin	45 %
Jossain määrin	33 %
Vain vähän tai ei lainkaan	22 %
Yhteensä 69 suositusta	

1.1.2 Viraston hyviä käytäntöjä edistävä ja virheitä ja väärinkäytöksiä ehkäisevä vaikutus hallinnossa

Tarkastusviraston yhteiskunnallisen vaikutavuuden seurannan erityisiksi painopisteiksi vuodelle 2009 asetettiin toimet, joihin tarkastushavaintojen ja suositusten perusteella hallinnossa on ryhdytty, ja ne suositukset ja tarkastushavainnot, joiden perusteella hallinnossa ei ole ryhdytty toteuttamaan tarkastusviraston näkemyksen mukaan perusteltuja toimia. Huomion kiinnittämisen raportoinnin vaikutuksiin ja tarkastushavaintojen perusteella aloitettujen toimien seuranta tehostaa nimenomaan tarkastustoiminnan ennaltaehkäisevää ja vastuullistavaa vaikutusta.

Tuloksellisuustarkastus on kertomusvuonna jatkanut antamiinsa kertomuksiin sisältyneiden kannanottojen vaikutusten seu-

rantaa jälkiseurantaprosessissa. Yksittäisten tuloksellisuustarkastusten vaikutuksia tarkastuskohteisiin arvioidaan jälkiseurannoilla. Jälkiseurannassa selvitetään tarkastuksen kannanottojen ja hallinnolle asetettujen suositusten toteutumista.

Vuonna 2009 valmistui 15 jälkiseurantaraporttia, joissa arvioitiin yhteensä 69 tarkastusviraston antaman suosituksen toteutumista.

Jälkiseurannassa seuratuista 69 suosituksesta 45 prosenttia oli toteutunut täysin tai lähes täysin, 33 prosenttia oli toteutunut jossain määrin sekä 22 prosenttia oli toteutunut vain vähän tai ei ollut toteutunut lainkaan.

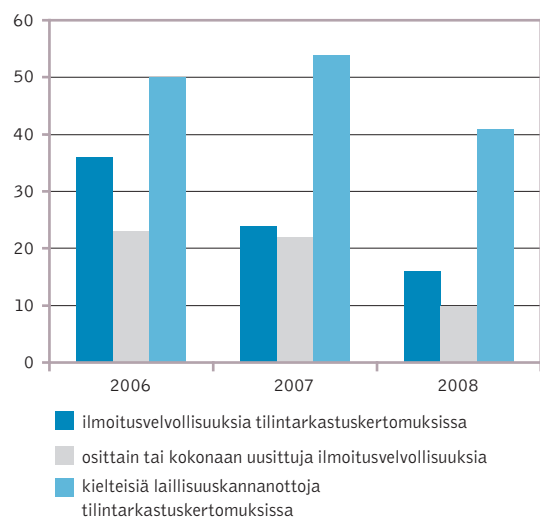
Täysin tai lähes täysin toteutuneiden suositusten osuus kasvoi 20 prosenttiyksikköä ja vain vähän tai ei lainkaan toteutuneiden suositusten osuus vastaavasti väheni 18 prosenttiyksikköä vuoteen 2008 verrattuna.

Suosituksen toteutumistaso nousi siten merkittävästi. Jälkiseurannan perusteella

tuloksellisuustarkastuksen vaikuttavuus on parantunut viime vuosina.

Lisäksi tarkastusviraston suorittama eduskunnan kannanottojen seuranta näyttäisi tuoneen esiin tarkastustoiminnan vaikuttavuuspotentiaalia. Esimerkkinä tästä on verotukien vaikuttavuutta koskeneen tarkastuksen kannanottojen vaikutus alueella kertomusvuonna tapahtuneeseen kehitykseen.

Kertomusvuonna tarkastusvirastossa ei suoritettu asiakas- tai sidosryhmätutkimusta. Lokakuussa 2008 valmistuneen tarkastusviraston teettämän maineselvityksen mukaan keskeiset sidosryhmät ovat kokeneet, että tarkastusviraston päämäärä edistää vastuullista ja kestävää taloudenhoitoa toteutuu kohtuullisen hyvin. Kokonaisuutena arvioiden tarkastusviraston toiminnan on koettu kehittyneen viime vuosina selvästi parempaan suuntaan.

Kuvio 3 Tilintarkastuksiin perustuvat ilmoitusvelvollisuudet ja kielteiset laillisuuskannanotot

1.1.3 Viraston vaikutus kansalaisten luottamukseen asianmukaiseen valtiontalouden valvontaan

Kansalaisten luottamus asianmukaiseen valtiontalouden valvontaan perustuu uskottavaan ja johdonmukaiseen tarkastus- ja asiantuntijatyöhön sekä viranomaistehtävän hoitoa koskevaan viestintään. Kansalaisvaikuttavuuden edellytyksien vahvistamiseksi tarkastusvirastossa aloitettiin syksyllä 2009 erillinen selvitys, jossa selvitetään vertailukehittämisen keinoin, millaisin eri tavoin EU- ja eräiden OECD-maiden tarkastusvirastoissa huomioidaan kansalaisnäkökulma ja mitä keinoja virastoilla on vahvistaa tarkastustoiminnan kansalaisvaikuttavuutta.

Tarkastusvirasto ei ole kertomusvuonna toteuttanut selvityksiä, joissa olisi arvioitu tarkastusviraston toiminnan vaikutusta kansalaisten luottamukseen asianmukaiseen valtiontalouden valvontaan.

Syksyllä 2008 toteutetussa maineselvityksessä selvitettiin, kuinka hyvin kansalaiset tuntevat tarkastusviraston toimintaa ja toisaalta millaisia mielikuvia heillä on tarkastusviraston toiminnasta.

Selvityksen mukaan tarkastusvirasto tunnetaan verrattain heikosti, sillä vain joka viides vastaaja tunsi tarkastusviraston toimintaa. Suurimmalla osalla vastaajista ei ollut jäsentynyttä mielikuvaa tarkastusvirastosta.

Tarkastusviraston toimintaa tuntevien kansalaisten mielikuvat tarkastusvirastosta olivat selvityksen mukaan neutraaleja. Selvästi yleisin tarkastusvirastoon liitetty mielikuva liittyi tarkastusviraston rooliin taloudenhoiton ja laillisuuden valvojana sekä valtion tilintarkastajana.

Tarkastusvirastoon liitettyistä mielikuvista puolet oli neutraaleja. Positiivisten mielikuvien osuus vastauksista oli 29 prosenttia ja kielteisten mielikuvien osuus 11 prosenttia. Ristiriitaisten mielikuvien osuus, siis vastausten, joissa oli positiivisia ja kielteisiä mielikuvia, oli yhdeksän prosenttia.

Kertomusvuonna tarkastusvirasto on osallistunut tehtäväalueitaan koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä viestinyt aktiivisesti valtiontalouden tilaa ja kehitystä koskevista havainnoistaan. Toisaalta kansainvälinen talouskriisi ja useiden valtioiden taloudellisia vaikeuksia koskeva uutisointi ovat osaltaan luoneet odotuksia tarkastusviraston aktiivisesta roolista kansalaisten luottamuksen rakentamisessa valtiontalouden asianmukaiseen valvontaan.

Tarkastusvirastolle annettiin 1.5.2009 alkaen tehtävä huolehtia yleisten vaalien vaalirahoituksen valvonnasta. Tehtävä on osa tarkastusviraston kansalaisille suunnattua palvelutehtävää. Tarkastusviraston vuosittaisen mediaseurannan perusteella tarkastusvirasto näyttää nauttivan kansalaisten luottamusta vaalirahoituksen valvontaviranomaisen roolissaan.

1.1.4 Viraston esillä oleminen julkisuudessa ja sen myötä viraston suoritteiden vaikuttavuuspotentiaali

Tarkastustoiminnan vaikuttavuuden kehittämisen yksi mittari on mediaseurannan antama kuva viraston kokonaisnäkyvyydestä.

Vuodelle 2009 asetettuna tavoitteena oli, että viraston myönteinen näkyvyys mediassa ja sidosryhmissä lisääntyy vuoteen 2008 verrattuna siten, että erityisesti kaikkein keskeisimmät sidosryhmät kokevat tarkastusviraston toiminnan kehittyneen ja toisaalta, että tarkastusvirasto profiloituu julkisuudessa strategisen lähestymistavan perusteella olennaisiin asioihin huomioita kiinnittävänä asiantuntijaorganisaationa.

Valtiontalouden tarkastusviraston medianäkyvyys on kehittynyt myönteisesti viime vuosina. Tarkastusviraston antamat tiedotteet ovat läpäisseet toimitusten seulan hyvin ja juttujen sävy on ollut myönteinen. Virasto näyttää olevan asemoitunut tiedotusvälineiden silmissä objektiivisen ja kriittisen tiedon tuottajaksi.

Tarkastusviraston viestinnän suurimpana haasteena on vuosi vuodelta kiihtyvä kilpailu mediajulkisuudesta. Mediakentän pirstaloituminen sekä printtimedian sulautuminen ja tiivis yhteistyö sähköisen median kanssa on edellyttänyt myös tarkastusvirastolta uudenlaista ulkoisen viestinnän asemointia, perinteisen tiedottamisen rinnalla. Esimerkiksi uusien mediaa seuraavien sukupolvien tottumuksien johdosta juttujen pituudet ovat lyhentyneet. Tähän vastaaminen edellyttää myös tarkastusvirastolta aiempaa tiiviimpää viestintää.

Vuoden 2009 käsittäneen mediaseuraintajakson aikana tarkastusvirasto julkaisi 28 tiedotetta (vuonna 2008 22) ja järjesti yhden (vuonna 2008 3) tiedotustilaisuuden.

Vuoden 2009 mediaseurantaan kertyi 764 mediaosumaa. Vuoden 2008 mediaosumien määrä oli 412 ja vuonna 2007 vastaavia osumia 244. Vuosia 2008 ja 2009 ei kuitenkaan voida pitää täysin verrannollisina, koska tarkastusvirasto antoi mediaseurannan ulkopuolisen toimittajan suoritettavaksi vuoden 2008 lopulla.

Julkistettuihin tuloksellisuustarkastuskertomuksiin liittyviä juttuja mediaseuranta nosti 271 kappaletta. Edellisvuonna vastaava lukumäärä oli 200.

Kaikki julkaistut tarkastuskertomukset saivat vuoden 2009 aikana mainintoja mediassa.

Vaalirahoitusvalvonta-nimikkeellä mediaosumia oli vuoden aikana 284. Artikkelit käsittelivät pääosin vaalirahoitusvalvonnan järjestämisessä tapahtunutta muutosta. Valtiontalouden tarkastusvirastoa on näissä jutuissa yleensä käsitelty myönteisesti.

Tarkastusvirastoon tai sen tuottamaan tarkastustietoon on viitattu pääkirjoituksissa 24 kertaa vuonna 2009 (vuonna 2008: 23).

Tiedotteista eri medioissa julkaistut uutiset myötäilivät sisällöltään tarkastusviraston lähettämää lehdistötiedotetta. Kertomuksen perusteella julkaistuissa artikkeleissa tarkastusvirasto kuvataan neutraalina toimijana. Viraston tarkastuskertomusten perusteella esitettyjä havaintoja ei aseteta kyseenalaiseksi, mutta havainnoista tehdyistä suo-

situksista ja johtopäätöksistä käydään luonnollisesti keskustelua.

Vaalirahoitusvalvontaa koskevissa jutuisa tarkastusviraston nähdään palauttavan poliittisen toiminnan mainetta.

Syksyllä 2008 toteutetussa maineselvityksessä laskettiin kokonaistulos, joka kuvaa tarkastusviraston mainetta ja tunnettuisuutta. Lukuarvot 70–100 tarkoittavat erinomaista tunnettuisuutta ja mainetta. Sidosryhmittäin tarkasteltuna tarkastusviraston mainearviot vaihtelivat välillä 63–70.

1.1.5 Tarkastusviraston vaikutus tarkastusalan kansainväliseen kehitykseen ja kansainvälisen yhteistoiminnan ympäristöön

Tarkastusviraston kansainvälisen toiminnan osalta tavoitteena kertomusvuodelle oli, että virasto jatkaa aktiivista vaikuttamista toimialaansa liittyvissä kansainvälisissä järjestöissä ja yhteistyöelimissä. Viraston kansainvälisen yhteistyön merkittävimiksi teemoiksi vuodelle 2009 nostettiin EU-varojen kansallisen hallinnon ulkoisen tarkastuksen ja sitä koskevan raportoinnin kehittäminen, finanssi- ja talouskriisin ja sen hoidon edellyttämä tarkastus, yhteiskunnan tilaa ja kehitystä kuvaavat avainindikaattorit sekä ilmaston muutoksen hallintaa koskeva tarkastustoiminta.

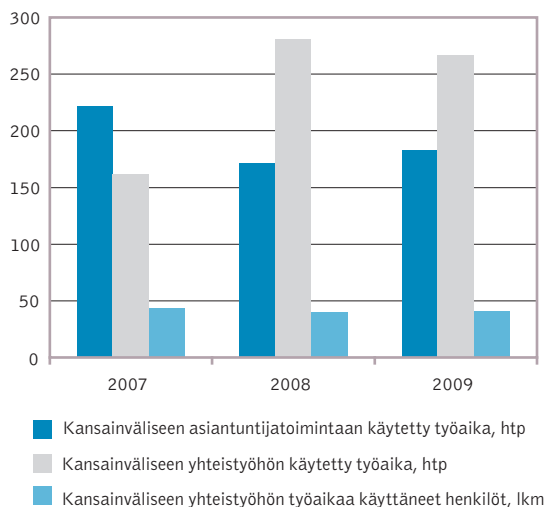
Tavoitteen mukaisesti tarkastusvirasto on ollut edustettuna tarkastusalan kansainvälisen järjestön INTOSAI:n ja sen eurooppalaisen sisärjestö EUROSAI:n työryhmissä sekä Euroopan tilintarkastustuomioistuimen ja EU-jäsenmaiden tarkastusvirastojen yhteistoiminta-aelimen, Yhteyskomitean, perustamissa työryhmissä.

Tarkastusviraston kansainvälinen yhteistyö on suunnattu tavalla, joka tukee viraston työtä valtiotalouden strategisiin riskeihin liittyvissä kysymyksissä tai tuo muutoin esiin kansallisten riskien kansainvälisiä ulottuvuuksia. Tarkastusviraston aloitteesta kertomusvuonna luotiin Yhteyskomitean alai-

suuteen tarkastusvirastojen uudeksi yhteistyömuodoksi finanssipolitiikan ja Lissabonin strategian tietoperustan tarkastusinformaatiota välittävä verkostoyhteistyö. Verkostoyhteistyön tarkoituksena on koota ja vaihtaa eri tarkastusvirastojen tarkastustoiminnan kokemuksia alueella, jakaa verkoston jäsenille tietoa ja kokemuksia hyvistä tarkastuskäytännöistä sekä pidemmällä aikavälillä käynnistää mahdollisesti finanssipolitiikan alueeseen kohdistuva rinnakkaistarkastus. Tarkastusvirasto toimii finanssipolitiikan tietoperustan yhteistyöverkoston puheenjohtajana.

Tarkastusalan kansainvälinen järjestö INTOSAI käynnisti kertomusvuonna yhteistoiminnan kokemusten kokoamiseksi rahoitus- ja talouskriisin syistä sekä kriisin hallinnan ja talouden elvytystoimenpiteiden onnistumisesta. Tarkastusvirasto on osallistunut yhteistyöhön ja on lisäksi toiminut yhden INTOSAI Task Force on the Global Financial Crisis -ohjelman alatyöryhmän puheenjohtajana.

Yhtenä tarkastusviraston kansainvälisen toiminnan painopisteenä on ollut tarkastusalan kansainvälisen standardityön tukeminen. Tarkastusvirasto on omalla panoksellaan nimenomaisesti pyrkinyt varmistamaan ISSAI-standardien kiistattoman aseman tarkastustyön kansainvälisenä ohjeistona. Yhteyskomitean alaisuudessa on kuitenkin tehty erillistä standardityötä. Tilanteessa, jossa tarkastusvirasto koki Yhteyskomitean alaisen standardityön rapauttavan ISSAI-standardien asemaa ylimpinä kansainvälisinä tarkastusstandardeina, tarkastusvirasto esti Yhteyskomiteassa eräiltä osin päällekkäisen standardeja koskevan tulkintalinjausasiakirjan hyväksymisen yhteiseksi toimintaohjeeksi EU-varojen tarkastukseen.

Kuvio 4 Kansainvälisen toiminnan laajuus

1.2 Tuotokset ja laadunhallinta

1.2.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkis-hyödykkeet

Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain (676/2000) 6 §:n nojalla tarkastusvirasto antaa eduskunnalle vuosittain kaksi kertomusta.

Toukokuussa 2009 eduskunnalle annettiin erilliskertomus valtion varainhoitovuoden 2008 tilinpäätöksen ja valtion tilinpäätöskertomuksen tarkastuksesta.

Syyskuussa 2009 annetussa tarkastusviraston kertomuksessa eduskunnalle toiminnastaan nostettiin esille ja analysoitiin tarkastusviraston käsityksen mukaan merkittäviä eduskunnan lainsäädäntö- ja budjettivallan tarpeisiin liittyviä valvontahavaintoja.

Tilintarkastus on tarkastusviraston tulostavoiteasiakirjan mukaisesti raportoinut vuonna 2009 varainhoitovuoteen 2008 kohdistuvan valtion tilinpäätöksen ja tilinpäätöskertomuksen tilintarkastuksen ja antanut 121 tilivirastoa, talousarvion ulkopuolista valtion rahastoa tai ministeriön tulosohjauksessa olevaa virastoa koskevaa tilintarkastuskertomusta.

Tuloksellisuustarkastuksen tavoitteena vuodelle 2009 oli antaa 20 aikaisempina vuosina aloitettua tuloksellisuustarkastuskertomusta ja aloittaa 30 uutta tuloksellisuustarkastusta. Lisäksi tavoitteena oli, että yksikössä valmistuu 22 jälkiseurantaraporttia.

Tuloksellisuustarkastus on kertomusvuonna saanut päätökseen 26 tarkastusta. Näistä 23 raportoitiin tarkastuskertomuksena, yksi kansainvälisenä julkaisuna ja yksi selvityksenä. Lisäksi yksi tarkastus raportoitiin tarkastusviraston eduskunnalle antamassa kertomuksessa toiminnastaan.

Tarkastuskertomuksien määrän osalta asetettu tavoite ylittyi. Tavoitteen ylitymisessä oli myönteistä myös se, että kertomusvuoden aikana tuloksellisuustarkastus käytti voimavarojaan neljän viivästyneen tarkastushankkeen loppuun saattamiseen.

Jälkiseurantaraportteja tuloksellisuustarkastus on kertomusvuonna laatinut 15 kappaletta. Tavoitteena ollutta jälkiseurantojen määrää ei saavutettu. Tämä johtuu useiden jälkiseurantojen siirtymisestä eteenpäin, muun muassa seurannan kohteessa vireillä olevan kehityksen vuoksi.

Tarkastusvirasto vastaanotti kertomusvuonna 20 (2008 28 kpl) valtion viranomaisen tekemää ilmoitusta toiminnastaan tehdystä valtion varoihin tai omaisuuteen kohdistuneesta väärinkäytöksestä. Lisäksi valtion virastot ja laitokset ilmoittivat tarkastusvirastolle viisi tapausta (2008 13 kpl), joissa oli kyse valtionavun saajan epäilyistä väärinkäytöksestä. Tarkastusvirasto on myös saanut tiedoksi tukien valvontaa koskevat ilmoitukset EU-tukia hallinnoivilta virastoilta.

Tarkastusvirasto vastaanotti kertomusvuoden aikana 65 yksityishenkilöiden ja yhteisöjen tekemää valtiontalouden koettua epäkohtaa koskevaa kantelua (2008 41 kpl). Kanteluasioita käsiteltiin kertomusvuoden aikana yhteensä 63 (2008 43 kpl ja 2007 46 kpl).

Ehdokkaan vaalirahoituksen ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvonnan siirryttyä oikeusministeriöltä ja kuntien keskusvaalilautakunnilta Valtiontalouden tarkastusvirastolle, vuoden 2009 aikana tarkastusvirasto suoritti laissa ehdokkaan vaalirahoit-

tuksessa tarkastusvirastolle säädetyjä valvonta- ja tarkistustehtäviä Euroopan parlamentin vaalin, kolmen uusitun kunnallisvaalin ja yhden kuntaliitoksen johdosta järjestetyn kunnallisvaalin osalta. Lisäksi tarkastusvirasto valmisteli vuoden 2009 Euroopan parlamentin vaalien vaalirahoitusta kä-

sittelevän erilliskertomuksen eduskunnalle siten, että kertomus annettiin eduskunnalle tammikuussa 2010. Luettelo vuonna 2009 valmistuneista tarkastuksista samoin kuin ulkoisen asiantuntijatoiminnan keskeisistä tuotoksista on esitetty tilinpäätösasiakirjan liitteenä.

Suoritteiden tuottamisen tunnusluvut

Taulukko 2

Tuotettujen ulkoisten suoritteiden määrä suoriteryhmittäin, 2007–2009			
Raportointi eduskunnalle	2007	2008	2009
Kertomus eduskunnalle toiminnasta	1	1	1
Erilliskertomus	1	1	1
Vaalirahoitusvalvontakertomus	–	–	0
Tilintarkastus	2007	2008	2009
Valtion tilinpäätöksen tarkastus	1	1	1
A-luokitus	20	28	25
B-luokitus	51	52	53
C-luokitus	30	40	43
Tuloksellisuustarkastus	2007	2008	2009
Tuloksellisuustarkastuskertomukset	20	23	23
Tuloksellisuustarkastus raportoitu eduskuntakertomuksessa	1	2	1
Tuloksellisuustarkastus raportoitu kansainvälisenä kertomustuotteena	0	1	1
Tuloksellisuustarkastus raportoitu muulla tavoin	0	0	1
Tuloksellisuustarkastus päättynyt kirjeeseen	2	4	2
Tuloksellisuustarkastus päättynyt esiselvitykseen	1	1	3
Jälkiseurantaraportit	28	15	15
Asiantuntijatoiminta	2007	2008	2009
Lausunnot	40	31	38
Vastaukset kanteluihin	46	43	63
Asiantuntijakuulemiset eduskunnassa	15	18	31

1.2.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastustoiminnan laadunhallinnan perusrakenteet ja laadunvarmennustoiminta on määritelty tilintarkastuksen ja tuloksellisuustarkastuksen ohjeissa.

Tarkastuksen toimintayksiköt vastaavat tarkastustyön laadunvarmistuksesta. Lähtökohtana on, että laadunvarmistus on kiinteä osa tarkastusprosessia.

Tarkastustoimintaan kohdistetaan tarkastuksen toimintayksiköiden sisäisesti tai viraston yhteisenä toimintana suoritettavaa laaduntarkastusta. Sen lisäksi tarkastusvirasto antaa strategiakauden aikana suorittaa ulkoisen vertaisarvioinnin sekä asettaa erikseen ulkopuolisen asiantuntijaelimen, lautulautakunnan, jonka tehtävänä on lausua arvionsa tarkastusviraston laatu järjestelmän toiminnasta.

Tilintarkastuksen laatu

Tilintarkastuksen laadunhallinnan tavoitteena on, että kaikki tilintarkastukset suoritetaan tarkastusviraston tilintarkastusohjeen vaatimusten mukaisesti.

Tilintarkastuspäällikkö arvioi tarkastusten tarkastusohjeen mukaisuutta osana ohjaustehtävänsä. Kertomusvuonna toteutettiin lisäksi ensimmäistä kertaa niin sanottu laadun ristiintarkastus, jossa tilintarkastusryhmien esimiehet saivat tehtäväkseen toisessa tarkastusryhmässä suoritettua tilintarkastuksen laaduntarkastuksen. Laaduntarkastuksissa ei ilmennyt laatua koskevia puutteita. Kun sekä ohjaavat tilintarkastuspäälliköt sekä tilintarkastuksen toimintayksikön päällikkö ovat tarpeellisessa laajuudessa tutustuneet viraston suorittamien tilintarkastusten laatuun ja todenneet niiden vastaavan tilintarkastusohjetta, voidaan sanoa, että asetettujen tavoitteiden mukaisesti kaikki tilintarkastukset on suoritettu tarkastusviraston antaman tilintarkastusohjeen vaatimusten mukaisesti.

Tilintarkastuskertomusten aikataulutaavoitteena oli, että vuoteen 2008 kohdistuneet ministeriöiden tilintarkastukset (12 kpl) valmistuvat 15.5.2009 mennessä (2007 16.5.2008 mennessä), muiden tilivirastojen ja virastojen ja laitosten tilintarkastukset (107 kpl) 8.5.2009 mennessä (2007 9.5.2008 mennessä) sekä valtion tilinpäätöksen tarkastus 29.5.2009 mennessä (2007 30.5.2008 mennessä).

Ministeriöitä koskevat tilintarkastuskertomukset valmistuivat tavoitteen mukaisesti 15.5.2009 mennessä.

Muiden tilivirastojen kuin ministeriöiden sekä virastojen ja laitoksen tilintarkastuskertomuksista 105 valmistui tavoitteen mukaisesti eli 8.5.2009 mennessä ja kaksi kertomusta viivästyivät muutamia päiviä. Aikataulutavoitteiden saavuttamistasoa voidaan pitää erittäin hyvänä.

Tilintarkastuskertomukset julkaistiin tarkastusviraston kotisivuilla ja painettu kokoomajulkaisu jaettiin keskeisille sidosryhmille.

Tuloksellisuustarkastuksen laatu

Tuloksellisuustarkastusten laadulle asetettu tavoite oli, että kaikki tarkastukset toteutetaan tuloksellisuustarkastuksesta annettujen ohjeiden mukaisesti. Tavoitteen toteutumista on arvioitu valmistuneiden tarkastusten jälkikäteisen laadunarvioinnin, työnohjauksen tapahtuvan seurannan ja toimintayksikön pitämien tarkastusohjeen toimivuutta koskevien kehittämisseminaarin perusteella.

Jälkikäteinen laadunarviointi tehdään valmistuneista tarkastuskertomuksista ja se koskee tarkastuskertomusta. Työnohjauksessa tapahtuva seuranta taas koskee koko tarkastusprosessia.

Tarkastuskertomusten laadunarvioinnin perusteella laatutason voi kokonaisuutena katsoa täyttäneen vaatimuksen kertomusten ohjeidenmukaisuudesta. Arvioiduista sisällöllisistä osatekijöistä parhaimmiksi arvioitiin kertomuksiin sisältyvien suositusten realistisuus, tarkastusaineistojen ja menetelmien valinta sekä tarkastusaiheen valinnan perustelujen esittäminen. Eniten kehitettävää

on arvioinnin perusteella ollut tarkastushavaintojen esittämisessä, erityisesti taloudellisesti merkittävien asioiden esiintuomisessa.

Teknisesti kertomukset täyttivät ohjeiden vaatimukset, yhtä kertomusta lukuun ottamatta.

Laadunhallinnan kannalta ongelmalliseksi on osoittautunut tarkastustulosten raportoinnin monimuotoistuminen.

Tuloksellisuustarkastuskertomuksista raportoidaan pääsääntöisesti tarkastuskertomuksella. Tämän lisäksi tarkastustuloksista on viime vuosina raportoitu myös erityisinä tarkastusteemoina, joihin kootaan suunnitellusti havaintoja useammista tarkastuksista. Lisäksi tarkastusviraston kertomuksessa eduskunnalle raportoidaan tarkastustuloksista viraston strategiassa määritellyiltä teema-alueilta.

Erimuotoisia raportointituotteita ei ole kyetty riittävästi ottamaan huomioon toiminnan suunnittelussa, mikä on osaltaan johtanut tarkastushankkeiden suunniteltujen kustannusten ja valmistumisen aikataulun ylittymisiin.

Hallinto- ja viestintäpalveluiden laatu

Hallinto- ja viestintäpalveluiden laadusta on sovittu tarkastuksen toimintayksiköiden ja johdon tuen kanssa hallinto- ja viestintäpalveluiden palvelusopimuksessa. Palvelusopimukseen kirjatut hallinto- ja viestintäpalveluiden tuottamien yksittäisten palveluiden laatuksiterit ovat asiakasvaikuttavuus, tehokkuus, palvelutuotteen oikeellisuus ja virheettömyys.

Hallinto- ja viestintäpalveluiden laadunhallinnan lähtökohtana, että asiakas tuo esiin palvelutilanteeseen liittyvän ongelman tai puutteen. Asiakas voi antaa asian tiedoksi palveluntuottajalle tai hänen esimiehelleen. Lisäksi hallinto- ja viestintäpalvelut otavat jatkuvasti vastaan palautetta toiminnastaan ja kehittämisehdotuksia sähköistä palautekanavaa pitkin.

Kertomusvuoden lopulla hallinto- ja viestintäpalvelut toteuttivat palvelusopimukseen kirjatun mukaisesti asiakastytytäisyysky-

selyn, joka osoitettiin viraston johdolle ja tarkastushenkilöstölle. Koska kysely oli ensimmäinen, sen perusteella on mahdollista tehdä vain rajallisia päätelmiä palveluiden laadun kehittymisestä. Kyselyssä ei kuitenkaan tullut esiin havaintoja merkittävistä palvelutuotannon laadun puutteista.

Laadunhallinnan kehittäminen

Tarkastusviraston laadunhallinnan kehittämistä koskevinä tavoitteina oli, että 2009 tarkastusvirastossa selvitetään tieteellisen neuvoston ja laatulautakunnan toiminnan järjestäminen ja että virastossa laaditaan toimintasuunnitelma laadunhallinnan kehittämistoimien toimeenpanemiseksi.

Laadunhallinnan kehittämisestä vastasi kertomusvuonna viraston sisäinen työryhmä. Työryhmä on kertomusvuoden loppuun mennessä laatinut esityksen, jossa on kuvattu tarkastusviraston laatujärjestelmä.

Laatutyön lähtökohtana on, että kaikessa tarkastustoiminnassa noudatetaan viraston vahvistamaa tarkastusohjeistusta. Kuvausten mukaan tarkastusviraston tarkastustoiminnan ohjeistus ja käytössä oleva laadunhallintajärjestelmä vastaa kaikilta osin ISSAI-standardien vaatimuksia ja niiden soveltamista koskevia parhaita käytäntöjä.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

Kertomusvuonna tarkastusviraston tuloksellisuutta on pyritty parantamaan lisäämällä tarkastuksen toimintayksiköiden yhteistyötä ja suuntaamalla resursseja tarkastusviraston yhteisiin tarkastus- ja kehittämishankkeisiin.

Tuloksellisuustarkastusten raportoinnin vaikuttavuuden ja tarkastusaiheiden ja aineistojen ajankohtaisuuden varmistamiseksi kertomusvuonna oli tavoitteena kehittää tarkastuskertomusten läpimenoaikojen seuranta vuonna 2009 tavalla, joka tukee läpimenoaikojen lyhentymistä. Lisäksi tavoitteena

vuodelle 2009 oli kehittää tarkastussuunnitelun, resursoinnin ja seurannan toteuttamista siten, että tarkastuskertomukset ovat julkaistavissa suunnitelman mukaisesti.

Tuloksellisuustarkastuksessa on kertomusvuoden aikana tehty suunnitelmat kaikkien niiden kertomusten valmistumisesta, jotka ovat viivästyneet ja joiden valmistuminen on kestänyt pidempään kuin 18 kuukautta. Vuoden 2009 aikana tällaisten tarkastushankkeiden määrä on vähentynyt yhdeksästä viiteen.

Tarkastussuunnittelun, resursoinnin ja seurannan osalta asetettua tavoitetta ei täysin saavutettu. Tuloksellisuustarkastuskertomusten viivästyminen on osoitettavissa kaksi syytä. Ensinnäkin suunnitelmaan kesken vuoden otettujen tarkastusten määrä on merkittävä. Nämä tarkastukset johtavat muutoksiin aiemmissa hankesuunnitelmissa ja siten suunniteltujen tarkastusten viivästyminen. Toiseksi tuloksellisuustarkastuksen poissaolojen, virkavapauksien ja sairauspoissaolojen määrä on suuri, mikä vaikuttaa erityisesti tarkastusten läpimenoaikoihin.

Tilintarkastuksen osalta tavoitteena oli kehittää tilintarkastustoimintaa edelleen tavalla, joka mahdollistaa tarkastusresurssien kohdentaminen laillisuustarkastukseen ja tarkastusviraston yhteisiin hankkeisiin.

Tilintarkastus antaa tilintarkastuskertomukset vuosittain ministeriöistä sekä kaikista niistä virastoista ja laitoksista, jotka ovat valtion talousarviosta annetun lain ja asetuksen perusteella velvoitettu laatimaan tilinpäätöslaskelmat ja toimintakertomuksen sisältävän tilinpäätöksen. Tilintarkastuskertomukset voidaan antaa myös niistä virastoista ja laitoksista, joille ministeriö on vahvistanut tulostavoitteet valtion talousarviosta annetussa asetuksessa säädetyllä tavalla. Vuosina 2008 ja 2009 näin on päätetty toimia sisäasiainministeriöön kuuluvien virastojen ja laitoksien, lääninhallitusten, työ- ja elinkeinokeskuksien sekä eräiden maa- ja metsätalousministeriön alaisten virastojen kohdalla. Lisäksi tilintarkastus suorittaa kahdesta talousarvion ulkopuolisen valtion rahaston ja valtion tilinpäätöksen tilintarkastuksen.

Suorittamansa tilintarkastuksen lisäksi tilintarkastuksen toimintayksikkö vastaa viraston laillisuustarkastuksesta, huolehtii vaalirahoitusvalvonnasta sekä osallistuu myös viraston yhteisiin tarkastushankkeisiin.

Tilintarkastuksen menetelmiä ja ohjeistoa kehitetään erillisen suunnitelman mukaisesti. Tilintarkastuksessa on kaikissa tilintarkastuksissa arvioitu yhteistyön mahdollisuus ja tarve. Toiminnan kehittämisessä on luotu edelleen toiminta- ja tarkastusmalleja muun muassa teema-luonteisille tarkastuksille. Tarkastusryhmissä on lisäksi kiinnitetty huomiota tarkastusprojektien aikana tehtävään yhteistyöhön. Tiedon jakaminen ja yhteistyö on otettu huomioon myös kehitettäessä tilintarkastuksen tarkastusmenetelmiä ja apuvälineitä.

Kertomusvuoden aikana käynnistettiin tilintarkastusprosessin sähköistä tukea koskenut kokeilu. Tarkastusprosessin sähköinen tuki paitsi ohjaa tarkastusprosessia tilintarkastusohjeen mukaiseksi, myös tehostaa työpärien hallintaa ja laadunvarmistusta. Tarkoituksena on, että kaikki vuotta 2010 koskevat tilintarkastuksen suoritetaan sähköisen sovelluksen tukemana.

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Tarkastusviraston tarkastus- ja asiantuntijatoiminnan suoritteiden määrä vuonna 2009 on kokonaisuutena arvioituna ollut vuoden 2008 tasolla. Suoritteiden laadussa näinä kahtena vuonna ei ole osoitettavissa merkittäviä eroja. Tarkastus- ja asiantuntijatoiminnan ohella tarkastusvirasto on vuonna 2009 vastannut kolmien eri vaalien vaalirahoitusvalvonnasta. Koska vuonna 2009 suoritettuun kohteennehtävissä ollut kokonaistyöaika on ollut edellistä vuotta pienempi, tarkastusviraston henkilöstön tuottavuus on parantunut vuoteen 2008 verrattuna.

Toimintavuotta 2009 koskevana tavoitteena oli, että 65 prosenttia tarkastusviraston yhteenlasketusta tehollisesta työajasta kohdistuu ulkoisille suoritteille. Tavoite asetettiin tietoisesti erittäin vaativaksi.

Toimintayksiköiden työajankäytön suunnittelun perusteella ulkoisen suoritetuotannon osuuden viraston tehollisesta työajasta arvioitiin asettuvan noin 60 prosentin tasolle. Näin myös tapahtui, sillä työajanseurantatietojen mukaan ulkoisen suoritetuotannon osuus viraston tehollisesta työajasta oli 60,2 prosenttia.

Tilintarkastusta koskevana tuottavuustavoitteena oli, että toimintayksikön tehollisesta työajasta vähintään 70 prosenttia kohdentuu ulkoisiin suoritteisiin eli tarkastus- ja asiantuntijatoimintaan. Tähän sisältyvät myös tarkastusviraston yhteisiin tarkastushankkeisiin varatut 180 henkilötyöpäivää. Vastaavasti tavoitteena oli, että johtamis-, kehittämis- ja tukitoimintaan käytetään vuonna 2009 enintään 25 prosenttia työajasta.

Tilintarkastus saavutti asetetut tavoitteet. Tilintarkastuksen toimintayksikön tehollisesta työajasta 72,4 prosenttia kohdentui tarkastustyöhön ja asiantuntijatoimintaan. Johtamis-, kehittämis- ja tukitoimintoihin tilintarkastuksen toimintayksikkö käytti 22,5 prosenttia tehollisesta työajastaan.

Toimintayksikköön kohdentui henkilöstön vaihtuvuuden vähenemisen vuoksi yhden henkilötyövuoden lisäys, mikä kattoi yksikön kokonaistyöaikaan kohdentuvien poisaolojen lisääntymisen. Toimintayksikön tehollinen työaika oli siten vuonna 2009 edellisen vuoden tasolla.

Tuloksellisuustarkastusta koskevana tuottavuustavoitteena on ollut, että toimintayksikön tehollisesta työajasta vähintään 71,6 prosenttia kohdentuu tarkastus- ja asiantuntijatoimintaan.

Tuloksellisuustarkastukselle asetettu tavoite on osoittautunut liian haasteelliseksi. Tuloksellisuustarkastuksen tehollisesta työajasta 68,1 prosenttia on kohdentunut tarkastus- ja asiantuntijatoimintaan. Tavoitetta ei saavutettu, koska yksikön tehollinen työaika jäi huomattavasti alle suunnitellun. Alenema kohdistui tarkastustoimintaan, muun toiminnan toteutuessa lähes suunnitellusti. Tavoitteen jäämistä saavuttamatta selittää vähäisessä määrin myös työajan kirjaimiseen liittyvät vaikeudet.

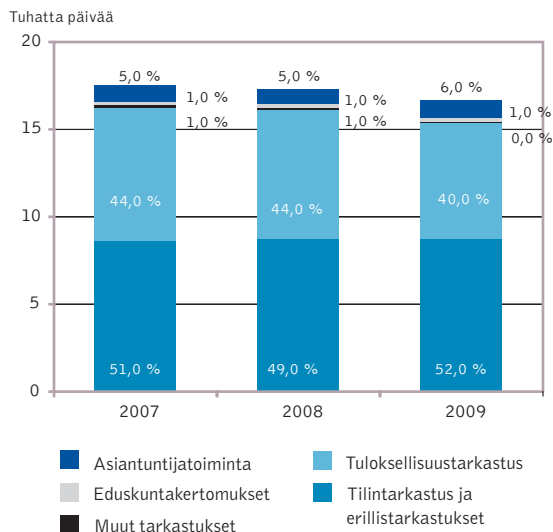
Hallinto- ja viestintäpalveluiden toiminnallisena tulostavoitteena on, että 80 prosenttia yksikön tehollisesta työajasta kohdentuu joko yksikön palvelutuotantoon tai viraston yhteiseen suoritetuotantoon.

Hallinto- ja viestintäpalveluiden tehollisesta työajasta 69,8 prosenttia kohdentui yksikön palvelutoimintaan. Sen lisäksi 3,4 prosenttia palveluyksikön työajasta kohdentui viraston yhteiseen suoritetuotantoon. Asetetun tavoitteen mukaiseen toimintaan kohdentui siten yhteensä 73,2 prosenttia hallinto- ja viestintäpalveluiden tehollisesta työajasta. Tavoitteen jäämistä saavuttamatta selittää se, että merkittävä osa hallinto- ja viestintäpalveluiden resursseista on kertomusvuonna kohdentunut useisiin viraston keskeisiin kehittämishankkeisiin, kuten vaalirahoitusvalvonnan ilmoitusjärjestelmän, sähköisen työpöydän, osaamisen johtamisen järjestelmän sekä laadunhallinnan kehittämisen hankkeisiin.

Toiminnan tuottavuuden tunnusluvut

Taulukko 3

Työajan kohdentuminen ulkoiseen suoritetuotantoon / %			
	2007	2008	2009
Tehollisesta työajasta	60,4	59,7	60,2
Kokonaistyöajasta	48,0	46,4	45,9

Kuvio 5 Tehollisen työajan kohdentuminen eri suoritetyypeille

Tarkastusvirasto seuraa tarkastustoiminnan volyymia kahden tunnusluvun avulla. Tunnusluvut ovat tarkastusviraston menojen suhde tarkastustoiminnan peittävyteen sekä tarkastustoiminnan peittävyyden suhde suhdannekorjattuun BKT:hen.

Tarkastusviraston kustannusten suhde tarkastustoiminnan peittävyteen muodostuu suhdeluvusta, jossa tarkastusviraston toimialaan kuuluvan talouden, valtion talousarvion talouden sekä talousarvion ulkopuolisten rahastojen ja valtion liikelaitosten menojen, volyymi jaetaan tarkastusviraston kokonaismenoilla. Vuonna 2009 tarkastusviraston menojen suhde tarkastustoiminnan peittävyteen on 1:3237 euroon, eli yhdellä eurolla tarkastusvirasto on laskennallisesti tarkastanut valtion tuloja ja niitä vastaavia menoja 3 237 euron arvosta.

Tarkastustoiminnan peittävyyden suhde Suomen kansantalouden bruttokansantuotteen kuvaa tarkastusviraston tarkastustoiminnan volyymia koko kansantalouteen nähden. Tarkastusviraston tarkastustoiminta kattaa vuoden 2009 ennakkotiedon mukaan noin 26,5 prosenttia Suomen kansantalouden tuloista ja menoista.

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Tarkastusviraston menot vuonna 2009 olivat yhteensä 13,85 miljoonaa euroa (2008 12,72 milj. €, 2007 11,97 milj. €). Viraston kokonaispalkkasumma ilman sivukuluja oli 8,78 miljoonaa euroa vuonna 2009 (2008 8,15 milj. €, 2007 milj. 7,78 €). Kuviossa 8 on kuvattu tarkastusviraston menojen kohdentuminen vuonna 2009.

Tarkastusviraston menot ovat kasvaneet vuonna 2009 edelliseen vuoteen verrattuna 8,9 prosenttia. Merkittävä osa menojen kasvusta selittyy eduskunnan virkaehtosopimukseen perustuvan uuden palkkausjärjestelmän käyttöönotosta ja tulosperusteisten palkkamenojen kasvusta sekä tarkastusviraston tehtäväksi annetusta vaalirahoitusvalvontatehtävästä. Suhteellisesti voimakkaita menojen kasvu on ollut vuokramenoissa sekä ulkopuolisten palveluiden ostoissa. Vaalirahoitusvalvonnan välittömät kustannukset vuonna 2009 olivat 195 000 euroa ja ne kohdentuivat palkkamenoihin ja palveluiden ostoisiin.

Tarkastusvirasto on asettanut toiminnan taloudellisuutta koskevat tavoitteet yksikkökohtaisesti.

Tilintarkastus kohdentaa tarkastustoiminnan resursseja tarkastusprojekteille henkilötöinä. Lähtökohtana on, että resurssien kohdentuminen rahamääräistetään keskimääräisen kustannuksen mukaisesti. Tämä on perusteltua siksi, että näin voidaan parhaiten ottaa huomioon erilaisten tarkastusprojektien edellyttämä osaaminen ja uuden tarkastushenkilöstön tehtävään perehdyttämisen kustannus.

Tuloksellisuustarkastusta koskevana taloudellisuustavoitteena vuodelle 2009 oli, että 80 prosenttia tarkastuksista valmistuu suunnitelluissa kustannuksissa. Kustannukset arvioidaan suunnitteluvaiheessa työpäivinä ja muina tarkastuksen suorina kustannuksina.

Kertomusvuonna valmistuneista tarkastushankkeista 50 prosenttia (13 tarkastushanketta 26 hankkeesta) on valmistunut

suunnitelluissa kustannuksissa. Kuuden tarkastushankkeen osalla kustannusten ylittyminen on ollut merkittävää. Kertomusvuoden aikana vietiin kuitenkin päätökseen useita jo pitkään käynnissä olleita tarkastushankkeita, mikä on heijastunut tarkastusten suunniteltujen kustannusten ylitysten suuruuteen.

Tuloksellisuustarkastuksen tarkastushankkeiden aikataulun osalta tavoitteena oli, että 1.1.2008 jälkeen aloitetuista tarkastuksista 80 prosenttia valmistuu suunnitelluna ajankohtana.

Tavoitetta ei saavutettu, sillä 1.1.2008 jälkeen aloitetuista tarkastuksista 40 prosenttia valmistui suunnitelluna ajankohtana.

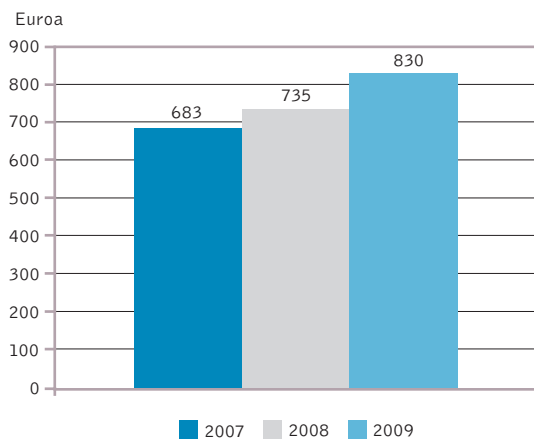
Vuonna 2009 tuloksellisuustarkastuksen tavoitteena oli laatia käytännön toiminta-

suunnitelmat niiden tarkastusten raportoimiseksi, joiden esiselvityskokouksesta on vuoden alussa kulunut yli 18 kuukautta.

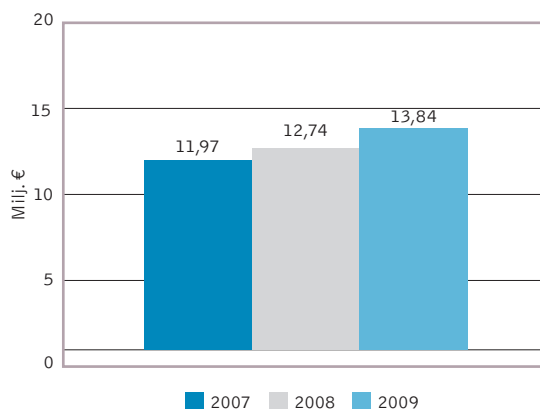
Tuloksellisuustarkastus on kertomusvuonna laatinut tavoitteen mukaiset suunnitelmat. Lisäksi kertomusvuonna on kiinnitetty huomiota kaikkien tarkastusten hankesuunnitelmien laatuun. Tuloksellisuustarkastuksessa on kiinnitetty erityistä huomiota siihen, että tarkastushankkeet suunnitellaan tavalla, joka mahdollistaa hankkeen loppuunsaattamisen kaikissa oloissa 18 kuukauden aikataulussa.

Tarkastusten suunnittelun, resursoinnin ja seurannan kehittämisen vaikutukset hankkeiden hallintaan näyttäisi alustavien tietojen mukaan olevan myönteisiä

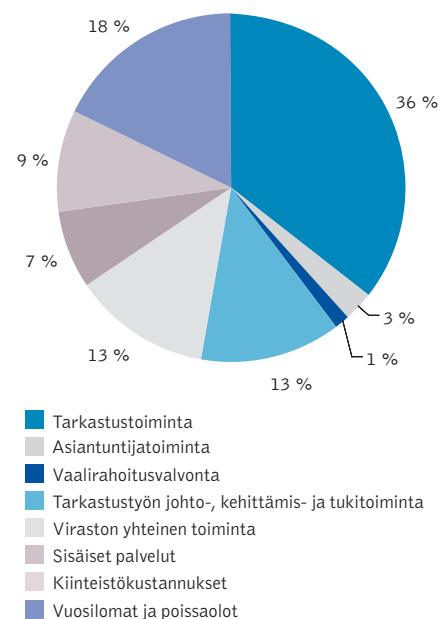
Toiminnan taloudellisuuden tunnusluvut

Kuvio 6 Menojen kokonaiskehitys

Kuvio 7 VTV:n suorituspäivän kustannus

Kuvio 8 Kokonaiskustannusten kohdentuminen eri suoritetyppeille

1.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Perustuslain mukaisesta tehtävästä suoriutumisen edellyttävä tarkastusviraston osaamisen tavoitetaso kuvaus on esitetty tarkastusviraston strategian henkilöstövisiossa ja strategian henkilöstöpoliittisessa osiossa.

Tarkastusviraston henkilöstöpolitiikka rakentuu seuraavista osa-alueista:

- tarkastusviraston ja sen henkilöstön toimintaetiikka,
- kannustava ja oikeudenmukainen palkkausjärjestelmä,
- kannustava esimies-, asiantuntija- ja ammatillinen osaajaura,
- osaamisen johtamis- kehittämisjärjestelmä, jonka osaamisalueet tukevat tarkastusviraston perustehtävän ja strategian toteuttamista,
- selkeä ja tehokas johtamisjärjestelmä,
- hyvä työnhallinta,
- työyhteisöllisyys,
- työhyvinvointi ja
- ammatti-identiteetti ja ammattiyhteisö.

Vuotta 2009 koskevassa tulostavoiteasiakirjassa esiin tuodut henkisten voimavarojen kehittämisen keskeiset tavoitteet olivat strategiaa tukevien henkilöstöpoliittisten linjauksien mukaisten konkreettisten toimien jatkaminen sekä erillisen henkilöstöstrategian laatiminen ja vahvistaminen.

Tarkastusvirasto on osallistunut aktiivisesti osana jatkuvaa toimintaansa kannustavan ja oikeudenmukaisen palkkausjärjestelmän ja sen sisällön edelleen kehittämiseen. Tähän liittyvät muun muassa suoritusarviointitekijöiden sisällön ja yhdenmukaisten toimintamallien ja periaatteiden määrittely virastossa.

Kannustavaa esimies- ja asiantuntijauraa varten tarkastusviraston työjärjestystä on täydennetty urakehitystä tukevilla virkänimikkeillä sekä näiden virkojen tarkennetuilla kelpoisuusvaatimuksilla. Urakehitystä on lisäksi tuettu muun muassa siten, että virastossa toteutettaviin hankkeisiin on haettu

vetäjiä ja jäseniä ilmoittautumismenettelyllä.

Tuloksellisuustarkastuksen profilointi vaikuttavuustarkastukseen sekä hallinnon toiminnan ja toimintojen laillisuutta koskevan tarkastustoiminnan keskittäminen erilliseksi tarkastusmuodoksi tukee asiantuntijoiden erikoistumismahdollisuuksia ja vahvistaa osaamisen kehittymistä. Ammatillista kehittymistä tukemaan on laadittu toimenkuvat, jotka kannustavat ammattitaidon kehittämiseen myös uusilla tehtävälalueilla sekä itsenäiseen työskentelyyn.

Osaamisen johtamista ja kehittämistä on jatkettu osaamisprojektien työn ja esitysten sekä vuonna 2008 toteutetun osaamiskartoituksesta saatujen tulosten ja kokemusten perusteella. Osaamisen johtaminen on liitetty osaksi tarkastusvirastotason koulutussuunnittelua, joka muodostaa rungon keskeisiksi osaamisalueiksi määriteltävien osaamisalueiden koulutuksen järjestämisessä. Osaamisen johtamista on lisäksi kehitetty tukemaan tarkastusviraston osaamisalueilta akateemisten jatkotutkimusten suorittamista ja viraston toiminnassa tarvittavien auktorisointien suorittamista. Lisäksi viraston toiminnassa on kartoitettu mahdollisuuksia keskeisiin osaamisalueisiin perehdyttävään ja syventävään jatkokoulutukseen. Tarkastusvirastossa on tuettu asiantuntijoiden pyrkimyksiä kansainvälisiin tehtäviin, jotka tukevat viraston osaamisalueille sijoittuvaa osaamista.

Osaamisen johtamista varten käyttöön otettavan HR-tietojärjestelmän hankinta ja sen liittäminen osaksi osaamisen johtamisen järjestelmää on vireillä.

Johdolle, esimiehille ja muille esimieskoulutukseen hakemuksen perusteella valituille henkilöille järjestettävä johtamiskoulutus painottaa erityisesti henkilöjohtamisen osaamista.

Osana tehokasta johtamisjärjestelmää virastossa on otettu käyttöön yhtenäisen rekrytoinnin menettelytavat ja viraston rekrytointitoimenpiteitä ohjaava ja yhtenäistävä rekrytointikäsikirja, joilla varmistetaan henkilöstöresurssien rekrytointimahdollisuuksien täysimääräinen hyväksikäyttö. Tarkastusviraston tasolla tehdyn henkilöstösuunnitelman ja

rekrytointisuunnitelman avulla on varmistettu, että tarkastusviraston resurssit vastaavat strategian mukaisia painopistealueita.

Hyvään työnhallintaan on pyritty osoittamalla selkeästi kaikilla suunnittelutasoilla käytettävissä olevat resurssit ja aikataulut työtehtävien ja hankkeiden sekä projektien toteuttamiseen. Työtehtävien paremmalla ennakoinnilla ja työnjaolla sekä uusien työvälineiden avulla on tuettu tuloksellista toimintaa sekä työssä jaksamista. Viraston hankke- ja projektityöskentelyä tehostavan ja yhdenmukaistavan projektihallintakäsikirjan laadinta on käynnistetty vuoden 2009 aikana.

Työyhteisöllisyyttä virastossa tuetaan avoimella ja selkeällä koko henkilökunnalle annettavalla informaatiolla ja järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia ja muuta yhteistä toimintaa viraston henkilökunnalle. Työyhteisöllisyyttä vahvistetaan myös osaamisen jakamisella ja osaamisen yhteisellä käytöllä.

Työhyvinvoinnin ja tehokkaan työskentelyn tukemiseksi virastossa on hyödynnetty ja kehitetty työaikajoustoja ja muita keinoja, joilla luodaan edellytyksiä työ- ja yksityiselämän kitkattomalle yhteensovittamiselle. Vuoden 2009 aikana selvitettiin etätömahdollisuudet sekä siinä noudatettavat menettelytavat ja periaatteet. Etätöyökokeilu käynnistyi virastossa syksyllä 2009.

Työhyvinvoinnin kehittymistä on virastossa seurattu kahden vuoden välein toteutettavilla työhyvinvointitutkimuksilla. Koko viraston kattanut työhyvinvointikysely toteutettiin kertomusvuoden loka-marraskuussa.

Tarkastusviraston henkilöstön ammattititeetti ja ammattiyhteisö perustuvat viraston tehtävään ja asemaan ylimpänä ulkoisena tarkastajana sekä viraston ja sen henkilökunnan saavuttamiin hyviin tuloksiin ja osaamiseen.

Henkisten voimavarojen hallinnan ja kehittämisen tunnusluvut

Tarkastusviraston henkilöstömäärä on viime vuosina pysynyt lähes ennallaan. Naisten määrä on lisääntynyt edellisvuodesta 4,8 prosenttia. Vastaavasti miesten määrä on vähentynyt 4,5 prosenttia

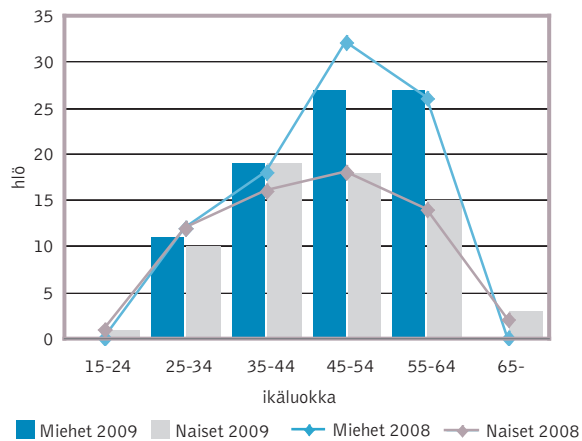
Taulukko 4

Henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet				
	2007	2008	2009	Vuosi muutos %
Henkilöstömäärä	149	151	150	-0,7
Naiset	59	63	66	4,8
Miehet	90	88	84	-4,5
Henkilötyövuodet	146	147	147	0

Ikärakenteessa alkaa näkyä eläköityminen ja 35–44 -vuotiaiden naisten osuuden kasvaminen. Vuoden lopussa 45 vuotta täyttäneiden osuus oli 60 prosenttia, joka on 0,9 prosenttia pienempi kuin vuoden 2008 lopussa. Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä on 63,8 vuotta.

Taulukko 5

Naisten ja miesten keski-ikä, kaavio henkilöstön ikärakenne				
	2007	2008	2009	Vuosi muutos %
Koko henkilöstö	47,4	47,3	47,4	0,2
Naiset	46,2	45,9	46,3	0,9
Miehet	48,2	48,3	48,3	0

Kuvio 9 Henkilöstön ikärakenne 31.12.

Henkilöstön koulutustaso on korkea. Vuoden lopussa ylemmän korkeakoulu- ja yliopistotason tutkinnon suorittaneiden osuus oli 78 prosenttia koko henkilöstöstä. Tutkijakoulutuksen (lisensiaatin tai tohtorin tutkinnon) suorittaneiden osuus henkilöstöstä oli 9,3 prosenttia.

Taulukko 6

Koulutustasoindeksi				
	2007	2008	2009	Vuosi muutos %
Koko henkilöstö	6,6	6,7	6,6	-1,5
Naiset	6,4	6,5	6,4	-1,5
Miehet	6,8	6,8	6,8	0

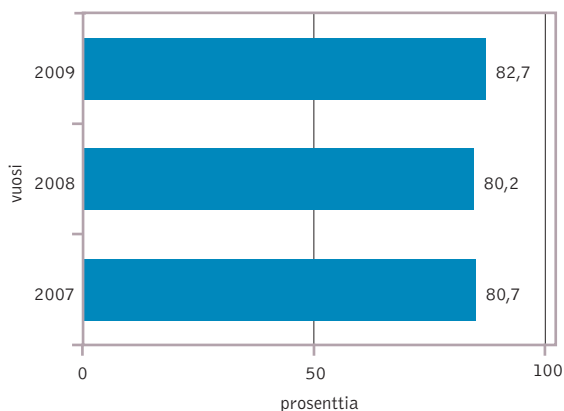
Henkilöstö on pääosin vakinaista. Määräaikaiset ovat lähinnä sijaisia tai harjoittelijoita.

Taulukko 7

Vakinainen ja määräaikainen henkilöstö				
	2007	2008	2009	Vuosi muutos %
Vakinaiset	143	142	143	0,7
Naiset	57	58	62	6,9
Miehet	86	84	81	-3,6
Määräaikaiset	6	9	7	-22,2
Naiset	2	5	4	-20,0
Miehet	4	4	3	-25,0

Taulukko 8

Koko- ja osa-aikainen henkilöstö				
	2007	2008	2009	Vuosimuutos %
Kokoaikaiset	145	148	147	-0,7
Osa-aikaiset	4	3	3	0,0

Kuvio 10 Säännöllisenä työaikana tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta

Henkilöstömäärä, henkilöstörakenne ja henkilöstökulut

Suurimmat kustannuserät viraston välillisistä työvoimakustannuksista ovat eläkemaksut (37,3 %) ja vuosiloma-ajan palkat (23,7 %). Viraston siirtyminen uuteen palkkausjärjestelmään näkyy työvoimakustannusten kasvuna edellisvuoteen nähden (8,4 %). Välilliset palkat kasvoivat 16 prosenttia, mikä johtuu osittain myös palkallisten vapaiden lisääntymisestä.

Taulukko 9

Työvoimakustannukset				
	2007	2008	2009	Vuosimuutos %
Kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	9 886 658	10 370 294	11 237 864	8,4 %
Tehdyn työajan palkat, %-osuus palkkasummasta	60,5 %	61,3 %	60,2 %	-1,7 %
Välilliset työvoimakustannukset	3 901 186	4 016 703	4 467 125	11,2 %
Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista	65,2 %	63,2 %	66,0 %	4,4 %

Lähde: Tahti-järjestelmä ja viraston kirjanpito- ja palkkajärjestelmät.

Työhyvinvointi

Yhdessä työterveyshuollon kanssa suoritettiin Työterveyslaitoksella kehitetty Työilmapiiri- ja hyvinvointibarometri (THB) viraston toimintakyvyn ja henkilöstön hyvinvoinnin kartoittamiseksi. Ulkopuolisena vertailuaineistona on käytetty Terveystalon vuosina 2006–2009 keräämää vertailuaineistoa, joka sisältää sekä julkisen että yksityisen sektorin toimipaikkoja.

Taulukko 10

Työhyvinvointikyselyn tulokset				
Indeksien keskiarvot ¹	VTV 2009 (n=115) ³	VTV 2007 (n=128)	VTV 2005 (n=129)	Vertailuaineisto (n=5935) ³
Kiire ja henkinen kuormitus ¹	3,5	3,4	3,2	3,4
Vaikutusmahdollisuudet ²	3,4	3,3	3,5	3,4
Esimiestoiminta ²	3,1	2,9	2,9	3,2
Tiedonkulku ²	3,2	3,1	3,2	3,5
Työilmapiiri ²	2,8	2,7	2,9	3,4
Työhön sitoutuminen ²	3,8	3,9	3,9	4,1
Henkinen hyvinvointi ²	3,2	3,3	3,4	3,3

¹ Suurempi arvo merkitsee positiivisempaa tulosta, paitsi Kiire ja henkinen kuormitus -indeksissä, joka on käänteinen: pienempi arvo merkitsee positiivisempaa tulosta.

² Silloin kun indeksi arvo on alle 3,2, kiinnitetään aihealueen kehittämiseen erityisesti huomiota.

³ Työhyvinvointikysely toteutettiin marraskuussa 2009. Vastausprosentti oli n. 76 % (115/151). Ulkopuolisena vertailuaineistona on Terveystalon vuosina 2006–2009 keräämä vertailuaineisto, joka sisältää sekä julkisen että yksityisen sektorin toimipaikkoja.

Taulukko 11

Vaihtuvuus ja muu työhyvinvointi				
	2007	2008	2009	Vuosimuutos %
Lähtövaihtuvuus (%-osuus henkilöstöstä)	6,8 %	4,7 %	7,3 %	55,3 %
Tulovaihtuvuus (%-osuus henkilöstöstä)	6,8 %	9,4 %	4,0 %	-57,5 %
Sairauspoissaolot (pv/htv)	7,4	9,7	9,9	2,1 %
Työterveyshuolto (euroa/htv)	557 €	429 €	432 €	0,6 %

Taulukko 12

Koulutus ja kehittäminen				
	2007	2008	2009	Vuosimuutos %
Koulutukseen osallistuminen (euroa/htv) ¹	819 €	1 159 €	870 €	-24,9 %
Koulutukseen osallistuminen (työpäivät/htv) ¹	8,0	8,1	6,1	-24,8 %

¹ Ei sisällä menetetyn työntekijän palkkakustannuksia eikä omaehtoista ammattitaidon kehittämistä.

1.5 Tilinpäätösanalyysi

1.5.1 Rahoituksen rakenne

Vuoden 2009 tilinpäätöksen mukaan rahoituksessa ei tapahtunut muutoksia. Tarkastusviraston menot katettiin viraston toimintamomentilta 21.40.01 ja arvonlisäveromenot momentilta 21.40.29.

1.5.2 Talousarvion toteutuminen

Tarkastusvirastolle myönnettiin vuodelle 2009 toimintamenoihin 13 826 000 euroa. Tämä on 3,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2008. Toimintamomentilta siirtyi seuraavalle vuodelle 3 045 717 euroa. Siirtyvä erä on edellisen vuoden tasoa. Siirtyvä erä vastaa noin 2,5 kuukauden menoja. Siirtyvän erän suuruus johtuu pääosin eduskunnan uuden palkkausjärjestelmän käyttöön oton budjetoinnista täysimääräisenä vuodelle 2009 sekä eräiden IT-hankkeiden toteuttamisen viivästymisestä. Siirtyvä erä tulee pienemään huomattavasti seuraavana vuonna. Tarkastusvirastolle myönnettiin vuodelle 2009 arvonlisäveromenoihin 485 000 euroa.

Määräraha ylittyi 20 330 eurolla. Eduskunnan kansliatoimikunta myönsi ylitysluvan ko. arviomäärärahan ylittämiseen tarkastusviraston esityksestä.

1.5.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tarkastusviraston toiminnan kulut kasvoivat vuoteen 2008 verrattuna 8,9 prosenttia. Tarkastusviraston kuluista vuonna 2009 oli henkilöstökuluja 77,6 prosenttia. Henkilöstökulut kasvoivat 7,7 prosenttia eduskunnan uuden palkkausjärjestelmän käyttöön oton myötä. Seuraavaksi suurimmat kuluerät olivat palvelujen ostot 9,7 prosenttia ja vuokrat 8,9 prosenttia.

1.5.4 Tase

Tarkastusviraston käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten arvo laski kertomusvuonna 237 607,09 eurosta 141 599,96 euroon (-40,4 %). Muutos selittyy sillä, että vuonna 2009 ei ole ollut tarvetta tehdä käyttöomaisuuteen, lähinnä IT-laitteisiin ja toimistokalusteisiin, kohdistuneita poistoja korvaavia hankintoja.

1.6 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Valtiontalouden tarkastusviraston johto vastaa siitä, että virastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt (sisäinen valvonta), jotka varmistavat viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä viraston johtamisen ja tilivelvollisuuden edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudesta ja toiminnasta.

Tarkastusviraston sisäisen valvonnan ja siihen kuuluvan riskienhallinnan tilaa on arvioitu vertaamalla sitä valtioneuvoston controllerin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan hyvää käytäntöä ja arviointia valtion virastoissa ja laitoksissa koskevaan suositukseen ja hyödyntämällä sen sisältämää arviointikehikkoa. Viraston johdon laatima arviointi perustuu toimintayksiköiden suorittamaan itsearviointiin, jota on täydennetty sisäisen tarkastuksen havainnoilla. Lausuman on valmistellut viraston controller. Arvioinnin perusteella Valtiontalouden tarkastusvirastossa sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttävät niille säädetyt vaatimukset.

Viraston riskienhallinnan toimintaympäristöä on kehitetty vuoden 2009 aikana laatimalla keskeisimpien toimintojen prosessikuvauksia ja uudistamalla työjärjestys ja taloussääntö.

Viraston vakiinnutettua riskien arvioinnin ja riskienhallinnan osaksi toimintansa kaikkia merkittäviä prosesseja, arviointijärjestelmässä kehitetään edelleen arviointidokumentaatiota. arvioinneissa esille tulleiden asioiden jatkuvaa seuranta ja näiden asioiden sitomista kiinteästi viraston suunnittelu- ja seurantaprosesseihin. Toiminnan jatkuvan kehittämisen ja viraston saamien uusien tehtävien takia on erityistä syytä kiinnittää huomiota viraston yhteisten hankkeiden riskienhallintaan ja resursointiin erityisesti suhteessa viraston perustoiminnan resursointiin. Samalla henkilöstön jaksamisen tukea on kehitettävä.

Helsingissä 10. päivänä maaliskuuta 2010

Pääjohtaja Tuomas Pöysti

Ylijohtaja Esa Tammelin

1.7 Arviointien tulokset

Tarkastusvirastossa toteutettiin kertomusvuonna tuloksellisuustarkastuksen ohjeistuksen arviointi suhteessa kansainvälisiin tuloksellisuustarkastuksen ISSAI-standardeihin sekä kaksi itsearviointimenetelmällä toteutettua arviointia.

Tuloksellisuustarkastusohjeen kansainvälinen vertaisarviointi

Tuloksellisuustarkastusohjeen arviointi toteutettiin osana kansainvälisiä standardeja koskevaa luennointivierailua.

Arvioinnin suoritti Norjan tarkastusviraston, Riksrevisjonen'in tuloksellisuustarkastuksen ylijohtaja. Arvioinnin suorittaja on lisäksi tuloksellisuustarkastuksen ISSAI-standardeja valmistelevan työryhmän jäsen.

Arvioinnissa vertailtiin viraston vahvistamaa tuloksellisuustarkastuksen ohjetta tuloksellisuustarkastusstandardiluonnokseen. Vertailussa käytettiin ohjeen englannin- ja ruotsinkielistä käännöstä.

Arviointi osoitti, että tuloksellisuustarkastuksen ohje vastaa erittäin hyvin ISSAI-standardeja. Ohjeen mukaan toteutettuna tuloksellisuustarkastuksessa tulevat huomioiduksi kaikki keskeiset ulkoisen tarkastuksen periaatteet, tiedonmuodostus sekä laadunhallinta.

Arvioinnissa nostettiin lisäksi esiin yksittäisiä kehittämisehdotuksia ja -suosituksia, jotka tuloksellisuustarkastus ottaa huomioon päivittäessään ohjettaan aiemmin päätetyn aikataulun mukaisesti vuonna 2010.

IT Self-Assessment

Tarkastusviraston IT-itsearviointinnissa arviointiin viraston edellytyksiä hyödyntää toiminnassaan tiedon johtamista tukevia järjestelmiä ja menetelmiä. Itsearviointimalli on EUROSAI-järjestön IT-työryhmän tukema Cobit-arviointikehikkoon perustuva tarkastusvirastoihin sovellettava arviointityökalu. Arviointi toteutettiin Euroopan tilintarkastustuomioistuimen moderoimana.

Arvioinnin tulosten perusteella tarkastusviraston järjestelmälliset ja asenteelliset perusvalmiudet hyödyntää toiminnassaan tietoyhteiskuntaosaamista on hyvät. Kehittämistarpeina arvioinnissa nousi esiin erityisesti tiedon välittämisen ja johtamisen menettelyiden juurruttaminen työyhteisöön. Tätä pyrkimystä voidaan tukea teknisin ratkaisuin, mutta lähtökohtana on kuitenkin aina työyhteisöstä itsestään nouseva pyrkimys jalostaa yhteistä tieto- ja osaamis pääomaa.

Integrity Self-Assessment

Tarkastusvirasto osallistui kertomusvuonna kontrollimekanismeihin ja virkamieskulttuuriin liittyviä epärehellisyysriskejä kartoittavan itsearviointimallin pilotointiin. Arviointimalli on Hollannin tarkastusviraston kehittämä ja se on tarkoitus pilotoinnin jälkeen esitellä yleiseksi julkisen toiminnan riskienhallinnan työkaluksi. Itsearviointi toteutettiin Hollannin tarkastusviraston moderoimana.

Arviointi osoitti, että tarkastusviraston toiminnassa painottuvat muihin pilottiryhmän virastoihin nähden kontrollien niin sanotut pehmeät muodot, kuten toiminnan ohjeistaminen ja virkamiesten itsesääntely. Myös erilaisten vaarallisten yhdistelmäroolien ehkäisemiseen on kiinnitetty erityistä huomiota.

Arvioinnin tulosten mukaan tarkastusvirastoa koskevat epärehellisyysriskit ovat kansainvälisesti vertailtuna alhaisella tasolla, mikä heijastuu suoraan myös virastossa omaksuttuihin kontrollikäytäntöihin.

1.8 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Kertomusvuodelta ei raportoitavaa.

2 Talousarvion toteutumalaskelma

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2008	Talousarvio 2009 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2009 määrärahojen		Tilinpäätös 2009	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2009	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2009 (pl. peruutukset)	Käyttö vuonna 2009	Siirretty seuraavalle vuodelle
21. Eduskunta										
21.40. Valtiontalouden tarkastusvirasto	13 860 359,62	14 311 000,00	11 285 613,07	3 045 717,59	14 331 330,66		2 966 171,26	16 792 171,26	13 746 453,67	3 045 717,59
21.40.01 Valtiontalouden tarkastusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	13 382 000,00	13 826 000,00	10 780 282,41	3 045 717,59	13 826 000,00	0,00	2 966 171,26	16 792 171,26	13 746 453,67	3 045 717,59
21.40.29 Valtiontalouden tarkastusviraston arvonnäveroimenot (arviomääräraha)	478 359,62	485 000,00	505 330,66	0,00	505 330,66	-20 330,66	0,00	0,00	0,00	0,00
Määrärahatilit yhteensä	13 860 359,62	14 311 000,00	11 285 613,07	3 045 717,59	14 331 330,66		2 966 171,26	16 792 171,26	13 746 453,67	3 045 717,59

3 Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2009–31.12.2009		1.1.2008–31.12.2008	
Toiminnan tuotot				
Muut toiminnan tuotot	<u>2 286,00</u>	2 286,00	<u>10 290,00</u>	10 290,00
Toiminnan kulut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:				
Ostot tilikauden aikana	132 488,28		209 863,46	
Henkilöstökulut	10 789 049,54		10 018 472,19	
Vuokrat	1 236 162,44		1 050 413,99	
Palvelujen ostot	1 352 035,58		1 090 901,77	
Muut kulut	269 537,52		283 314,83	
Poistot	131 338,69		124 464,08	
Sisäiset kulut	0,00	<u>13 910 612,05</u>	45,00	<u>12 777 475,32</u>
Jäämä III		-13 908 326,05		-12 767 185,32
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista				
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-505 330,66</u>	<u>-505 330,66</u>	<u>-478 359,62</u>	<u>-478 359,62</u>
Tilikauden kulujäämä		<u>-14 413 656,71</u>		<u>-13 245 544,94</u>

4 Tase

	31.12.2009		31.12.2008	
Vastaavaa				
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	8 736,01		8 035,03	
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	8 736,01	412,75	8 447,78
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja laitteet	126 949,57		221 384,69	
Kalusteet	5 914,38	132 863,95	7 774,62	229 159,31
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä		141 599,96		237 607,09
Vaihto- ja rahoitusomaisuus				
Lyhytaikaiset saamiset				
Muut lyhytaikaiset saamiset	1 076,62	1 076,62	2 925,35	2 925,35
Vaihto- ja rahoitus-omaisuus yhteensä		1 076,62		2 925,35
Vastaavaa yhteensä		<u>142 676,58</u>		<u>240 532,44</u>
Vastattavaa				
Oma pääoma				
Valtion pääoma				
Valtion pääoma 1.1.1998	-819 653,02		-819 653,02	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-902 148,41		-913 179,78	
Pääoman siirrot	14 191 680,66		13 256 576,31	
Tilikauden kulujäämä	-14 413 656,71	-1 943 777,48	-13 245 544,94	-1 721 801,43
Vieras pääoma				
Lyhytaikainen				
Ostovelat	101 174,17		79 365,14	
Tilivirastojen väliset tilitykset	266 238,89		248 090,76	
Edelleen tilittettävät erät	188 236,85		169 939,07	
Siirtovelat	1 530 804,15	2 086 454,06	1 464 938,90	1 962 333,87
Vieras pääoma yhteensä		<u>2 086 454,06</u>		<u>1 962 333,87</u>
Vastattavaa yhteensä		<u>142 676,58</u>		<u>240 532,44</u>

5 Liitetiedot

Liite 1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Tarkastusviraston tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksen laatimisesta on säädetty valtion talousarvioasetuksen 61 - 66 h §:ssä.

Käyttöomaisuuden suunnitelman mukaisten poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Poistoaika on atk-ohjelmien ja -laitteiden kohdalla kolme vuotta, virka-auton kohdalla seitsemän vuotta sekä kaikkien muiden koneiden, laitteiden ja toimistokalusteiden kohdalla viisi vuotta. Tarkastusvirastolla ei ole kansallisuusomaisuutta.

Toiminnan tuotoissa tuotot sisältävät käytöstä poistetun omaisuuden myyntitulot.

Toiminnan kuluissa henkilöstökulut sisältävät Valtiontalouden tarkastusviraston virkapalkat, lomarahat, ylityöt, asiantuntijapalkkiot, koulutus- ja muu palkkiot, lomapalkkavelan muutoksen sekä henkilöstösivukulut. Muut kulut sisältävät matkakulut, koti- ja ulkomaiset jäsenmaksut, käyttöoikeusmaksut, Valtiokonttorille maksetut liikennevahinkomaksut sekä muut julkisyhteisöille maksettavat pakolliset maksut, jotka eivät ole veroja.

Taseen vieraassa pääomassa olevat lyhytaikaiset siirtovelat sisältävät lomapalkkavelan.

Valtiontalouden tarkastusviraston liikekirjanpidossa kirjauserusteena on maksuperusteen mukainen kirjaus.

Tilinpäätöksessä kirjaukset on oikaistu suoriteperusteen mukaisiksi.

Liite 2 Nettotuetut tulot ja menot

Tarkastusvirastolla ei ole päättyneen varainhoitovuoden aikana tiliviraston kirjanpidossa nettobudjetoituja momentteja, joille on talousarviossa merkitty nettotuloa tai myönnetty nettomäärärahaa.

Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset

Pääluokan ja momentin nimi	Talousarvio (TA+ LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
21. Eduskunta	485 000,00	20 330,66	4
21.40.29 Arvonlisäveromenot	485 000,00	20 330,66	4
Pääluokka yhteensä	485 000,00	20 330,66	4

Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat

Tarkastusvirastolla ei ole peruutettuja siirrettyjä määrärahoja.

Liite 5 Henkilöstökulujen erittely

	2009	2008
Henkilöstökulut	8 807 275,51	8 147 136,34
Palkat ja palkkiot	8 735 524,80	8 097 997,01
Tulosperusteiset erät	0,0	4 634,00
Lomapalkkavelan muutos	71 750,71	44 505,33
Henkilösivukulut	1 981 774,03	1 871 335,85
Eläkekulut	1 679 607,69	1 527 698,46
Muut henkilösivukulut	302 166,34	343 637,39
Yhteensä	10 789 049,54	10 018 472,19
Johdon palkat ja palkkiot ¹⁾ josta	669 671,23	649 452,54
- tulosperusteiset erät	0,0	0,00
Luontoisedut	151 991,67	147 432,52
Johto	9 045,00	8 072,00
Muu henkilöstö	142 946,67	139 351,52

1) Ei sisällä henkilöstösivukuluja

Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Tarkastusvirastossa suunnitelman mukaiset poistot on laskettu yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta. Tarkastusvirastolla ei ole kansallisuusomaisuutta.

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet eivät ole muuttuneet varainhoitovuoden aikana.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Käyttöomaisuus	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen Poisto- %	Jäännös- Arvo %
Aineettomat hyödykkeet				
112 Aineettomat oikeudet				
1120 Ostetut atk-ohjelmistot	tasapoisto	3	33	0
114 Muut pitkävaikutteiset menot				
1140 Itse valmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	3	33	0
Aineelliset hyödykkeet				
125 – 126 Koneet ja laitteet				
1250 Autot ja muut maankuljetusvälineet	tasapoisto	7	14	0
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	tasapoisto	3	33	0
1256 Toimistokoneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	5	20	0
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
1269 Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
127 Kalusteet				
1270 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	tasapoisto	5	20	0

Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Hankintameno sisältää kaikki käyttöomaisuushyödykkeet, joiden taloudellinen pitoaika ei tilikauden alussa ollut vielä loppunut, vaikka niiden hankintameno olisi jo kokonaan poistettu.

Tarkastusvirastolla ei ole kansallisomaisuutta.

Käyttöomaisuus	Aineettomat hyödykkeet		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2009	277 216,83	36 240,81	313 457,64
Lisäykset	24 401,70		24 401,70
Vähennykset			
Hankintameno 31.12.2009	301 618,53	36 240,81	337 859,34
Kertyneet poistot 1.1.2009	269 181,80	35 828,06	305 009,86
Vähennysten kertyneet poistot			
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	23 700,72	412,75	24 113,47
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot			
Kertyneet poistot 31.12.2009	292 882,52	36 240,81	329 123,33
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.2009	8 736,01	0,00	8 736,01

Käyttöomaisuus	Aineelliset hyödykkeet		
	Koneet ja laitteet	Kalusteet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2009	1 099 999,00	79 598,62	1 179 597,62
Lisäykset	11 481,86		11 481,86
Vähennykset	129 499,62		129 499,62
Hankintameno 31.12.2009	981 981,24	79 598,62	1 061 579,86
Kertyneet poistot 1.1.2009	878 614,31	71 824,00	950 438,31
Vähennysten kertyneet poistot	128 947,62		128 947,62
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	105 364,98	1 860,24	107 225,22
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot			
Kertyneet poistot 31.12.2009	855 031,67	73 684,24	928 715,91
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.2009	126 949,57	5 914,38	132 863,95

Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut

Tarkastusvirastolla ei ole rahoitustuottoja ja -kuluja.

Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat

Tarkastusvirastolla ei ole talousarviotaloudesta annettuja, varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleita lainoja.

Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Tarkastusvirastolla ei ole hallinnassaan osakkeita, osuuksia, muita osakkeisiin rinnastettavia arvopapereita eikä oman pääoman ehtoisia sijoituksia.

Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat

Tarkastusvirastolla ei ole varainhoitovuoden päättyessä taseen rahoituseriä ja hoidossa olevia valtion talousarviotalouden velkoja.

Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

Tarkastusvirastolla ei ole varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleita myönnettyjä valtiontakauksia ja valtion takuita.

Vastuusitoumukset	31.12.2009	31.12.2008	Muutos
Muut vastuut			
Vuokrasopimus	4 348 225,04	5 889 164,62	-1 540 939,58
Yhteensä	4 348 225,04	5 889 164,62	-1 540 939,58
Merkittävät monivuotiset taloudelliset sopimusvastuut			
Vuokrasopimukset		Vuosittaiset talousarviomenot yhteensä, arvio	
- Kestoiältään pidempi kuin 4 vuoden sopimus yhteensä			1 449 408,35
Määräaikainen sopimus			

Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tarkastusvirastolla ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tarkastusvirastolla ei ole taseeseen sisältyttäviä rahastoituja varoja.

Liite 15 Velan muutokset

Tarkastusvirastolla ei ole varainhoitovuoden aikana ollut hoidossa valtion talousarviotalouden velkoja.

Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Tarkastusviraston tilinpäätöksestä on annettu oikeat ja riittävät tiedot tilinpäätöslaskelmissa ja niiden liitteenä annetuissa tiedoissa sekä toimintakertomuksessa.

Tarkastusvirastossa ei ole havaittu väärinkäytöksiä eikä rikoksia.

6 Tilinpäätöksen allekirjoitus

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 15 maaliskuuta 2010

Pääjohtaja Tuomas Pöysti

Ylijohtaja Esa Tammelin

Viraston johto vuonna 2009

Hallintojohtaja
Mikko Koiranen

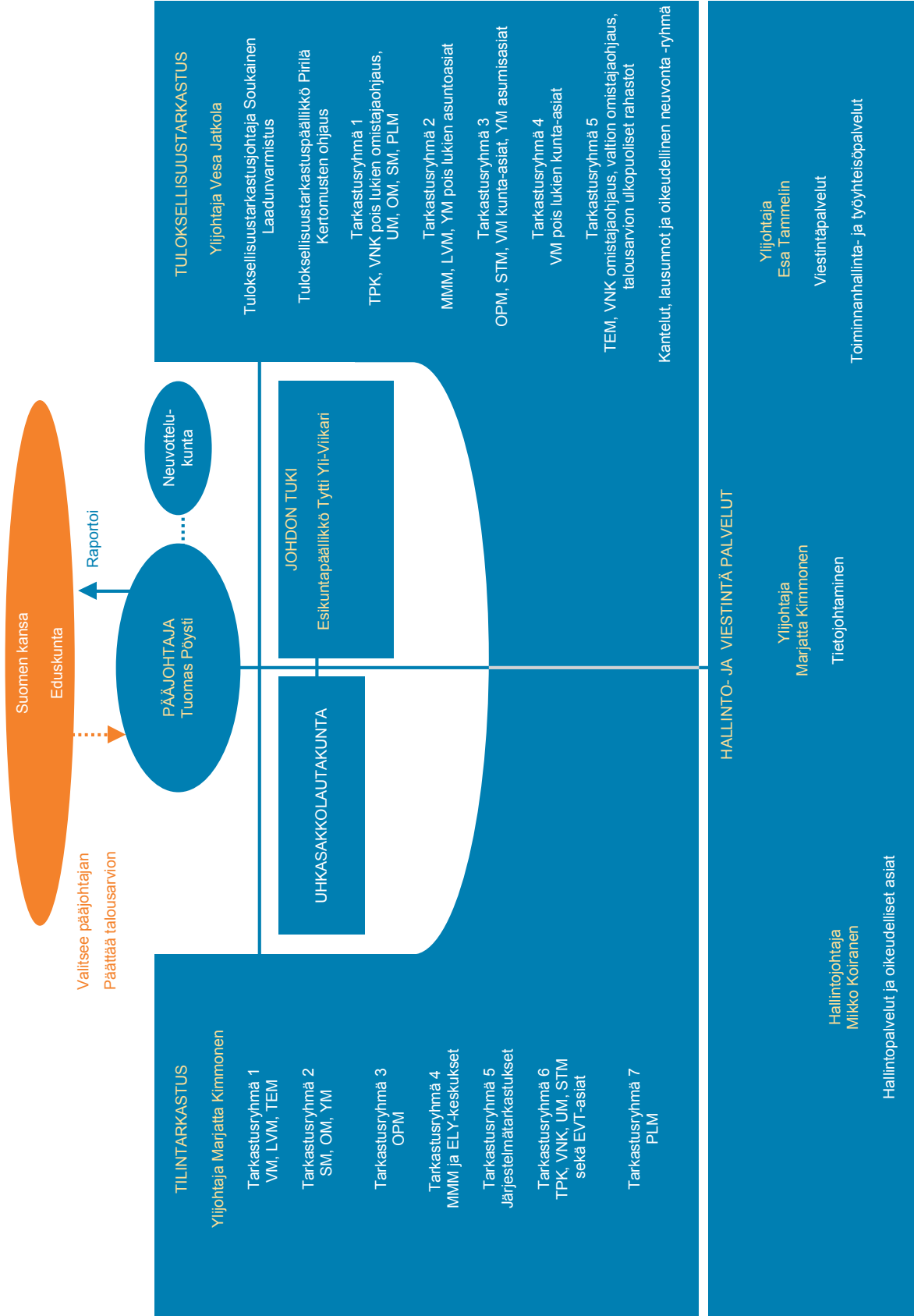
Ylijohtaja
Vesa Jatkola

Ylijohtaja
Esa Tammelin

Ylijohtaja
Marjatta Kimmonen

Pääjohtaja
Tuomas Pöysti

Esikuntapäällikkö
Tytti Yli-Viikari

Liite 1 • Organisaatio ja tehtäväjako

Liite 2 • Loppusuoritteet vuonna 2009

Valtiontalouden tarkastusviraston eduskunnalle annettavat kertomukset

Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle toiminnastaan varainhoitovuodelta 2008, K 15/2009 vp

Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle valtion varainhoitovuoden 2008 tilinpäätöksen ja valtion tilinpäätöskertomuksen tarkastuksesta, K 12/2009 vp

Tilintarkastus**Tasavallan presidentin kanslia**

Tasavallan presidentin kanslia 117/53/08

Valtioneuvoston kanslia

Valtioneuvoston kanslia 118/53/08

Ulkoasiainministeriön hallinnonala

Ulkoasiainministeriö 119/53/08

Oikeusministeriön hallinnonala

Oikeusministeriö 120/53/08

Rikosseuraamusvirasto 121/53/08

Sisäasiainministeriön hallinnonala

Sisäasiainministeriö 122/53/08

Hallinnon tietotekniikkakeskus 123/53/08

Helsingin kihlakunnan poliisilaitos 124/53/08

Hätäkeskuslaitos 125/53/08

Keskusrikospoliisi 126/53/08

Liikkuva poliisi 127/53/08

Maahanmuuttovirasto 128/53/08

Pelastusopisto 129/53/08

Poliisiammattikorkeakoulu 130/53/08

Poliisin tekniikkakeskus 131/53/08

Rajavartiolaitos 132/53/08

Sisäasiainhallinnon palvelukeskus 133/53/08

Suojelupoliisi 134/53/08

Puolustusministeriön hallinnonala

Puolustusministeriö 135/53/08

Puolustushallinnon palvelukeskus 136/53/08

Puolustushallinnon rakennuslaitos 137/53/08

Puolustusvoimat 138/53/08

Valtiovarainministeriön hallinnonala

Valtiovarainministeriö 139/53/08

Ahvenanmaan lääninhallitus 140/53/08

Etelä-Suomen lääninhallitus 141/53/08

Itä-Suomen lääninhallitus 142/53/08

Lapin lääninhallitus 143/53/08

Länsi-Suomen lääninhallitus 144/53/08

Oulun lääninhallitus 145/53/08

Tilastokeskus 146/53/08

Tullihallitus 147/53/08

Valtiokonttori 148/53/08

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus 149/53/08

Verohallinto 150/53/08

Väestörekisterikeskus 151/53/08

Opetusministeriön hallinnonala

Opetusministeriö 152/53/08

Helsingin kauppakorkeakoulu 153/53/08

Helsingin yliopisto 154/53/08

Joensuun yliopisto 155/53/08

Jyväskylän yliopisto 156/53/08

Kansallisarkisto 157/53/08

Kuopion yliopisto 158/53/08

Kuvataideakatemia 159/53/08

Lapin yliopisto 160/53/08

Lappeenrannan teknillinen yliopisto 161/53/08

Museovirasto 162/53/08

Opetushallitus 163/53/08

Oulun yliopisto 164/53/08

Sibelius-Akatemia 165/53/08

Suomen Akatemia 166/53/08

Suomenlinnan hoitokunta 167/53/08

Svenska handelshögskolan 168/53/08

Taideteollinen korkeakoulu 169/53/08

Tampereen teknillinen yliopisto 170/53/08

Tampereen yliopisto 171/53/08

Teatterikorkeakoulu 172/53/08

Teknillinen korkeakoulu 173/53/08

Turun kauppakorkeakoulu 174/53/08

Turun yliopisto 175/53/08

Vaasan yliopisto 176/53/08

Valtion taidemuseo 177/53/08

Yliopistojen palvelukeskus 178/53/08

Åbo Akademi 179/53/08

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Maa- ja metsätalousministeriö 180/53/08

Elintarviketurvallisuusvirasto 181/53/08

Geodeettinen laitos 182/53/08

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus 183/53/08

Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus	184/53/08
Maanmittauslaitos	185/53/08
Maaseutuvirasto	186/53/08
Metsäntutkimuslaitos	187/53/08
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos	188/53/08

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Liikenne- ja viestintäministeriö	189/53/08
Ajoneuvohallintokeskus	190/53/08
Ilmailuhallinto	191/53/08
Ilmatieteen laitos	192/53/08
Merenkulkulaitos	193/53/08
Merentutkimuslaitos	194/53/08
Ratahallintokeskus	195/53/08
Rautatievirasto	196/53/08
Tiehallinto	197/53/08
Viestintävirasto	198/53/08

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Työ- ja elinkeinoministeriö	199/53/08
Energiamarkkinavirasto	200/53/08
Geologian tutkimuskeskus	201/53/08
Kilpailuvirasto	202/53/08
Kuluttajatutkimuskeskus	203/53/08
Kuluttajavirasto	204/53/08
Matkailun edistämiskeskus	205/53/08
Mittatekniikan keskus	206/53/08
Patentti- ja rekisterihallitus	207/53/08
Tekes - teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus	208/53/08
Turvatekniikan keskus	209/53/08
Valtion teknillinen tutkimuskeskus	210/53/08
Etelä-Pohjanmaan työ- ja elinkeinokeskus	212/53/08
Etelä-Savon työ- ja elinkeinokeskus	211/53/08
Hämeen työ- ja elinkeinokeskus	213/53/08
Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinokeskus	214/53/08
Kainuun työ- ja elinkeinokeskus	215/53/08
Keski-Suomen työ- ja elinkeinokeskus	216/53/08
Lapin työ- ja elinkeinokeskus	217/53/08
Pirkanmaan työ- ja elinkeinokeskus	218/53/08
Pohjanmaan työ- ja elinkeinokeskus	219/53/08
Pohjois-Karjalan työ- ja elinkeinokeskus	220/53/08
Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinokeskus	221/53/08
Pohjois-Savon työ- ja elinkeinokeskus	222/53/08
Satakunnan työ- ja elinkeinokeskus	223/53/08

Uudenmaan työ- ja elinkeinokeskus	224/53/08
Varsinais-Suomen työ- ja elinkeinokeskus	225/53/08

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Sosiaali- ja terveysministeriö	226/53/08
Kansanterveyslaitos	227/53/08
Lääkelaitos	228/53/08
Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus	229/53/08
Sosiaali- ja terveystalouden tutkimus- ja kehittämiskeskus	230/53/08
Säteilyturvakeskus	231/53/08
Vakuutusvalvontavirasto	232/53/08

Ympäristöministeriön hallinnonala

Ympäristöministeriö	233/53/08
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus	234/53/08
Suomen ympäristökeskus	235/53/08

Valtion tilinpäätös	236/53/08
---------------------	-----------

Talousarvion ulkopuoliset valtion rahastot

Palosuojelurahasto	237/53/08
Öljysuojarahasto	238/53/08

Toiminnantarkastus

Tarkastuskertomukset

180/2009 Asiantuntija- ja tutkimuspalvelujen hankinta ulkoasiainministeriössä

181/2009 Sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallisen valtionosuusjärjestelmän läpinäkyvyys

182/2009 Vesiväylien kunnossapito

183/2009 Alueelliset ympäristökeskukset tavoite 2 -ohjelman toteuttajina

184/2009 Valtion talousarvion ulkopuolisten rahastojen ohjaus ja hallinto

185 Ajoneuvohallintokeskuksen PALKO-hanke

186/2009 Taloushallinnon muutokset ministeriöissä, virastoissa ja laitoksissa

187/2009 Sisäasiainhallinnon palvelukeskus

188/2009 Ammattikorkeakoulutuksen työelämälähtöisyyden kehittäminen

189/2009 Yritysten liiketoiminnan sähköistämisen edistäminen

190/2009 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan harkinnanvaraiset tukijärjestelmät

191/2009 Puoluetuki

192/2009 Perusopetuksen ohjaus- ja rahoitusjärjestelmä

193/2009 Lääkinnällinen kuntoutus

194/2009 Mielenterveyspalveluja ohjaavan lainsäädännön toimivuus

195/2009 Autoverotus

196/2009 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan ohjausjärjestelmä

197/2009 Oikeusministeriön hallinnonalan ohjausjärjestelmä

198/2009 Merenkululaitoksen eräiden toimintojen liikelaitostaminen

199/2009 Maatalouden kannattavuuden laskenta

200/2009 Päästökauppa – Kioton joustomekanismit

201/2009 Kainuun hallintokokeilun tila

[Raportoitu kertomuksissa eduskunnalle](#)

Valition tilinpäätöskertomuksen vaikuttavuusinformaation tarkastus

[Raportoitu Itämeren maiden tarkastusvirastojen yhteisraportissa](#)

Joint Final Report on the Audit of Environmental Monitoring and Fisheries Managements and Control in the Baltic Sea

[Kirjeeseen päättyneet](#)

Politiikkaohjelmat. Raportoitu selvityksenä.

Markkinaoikeus, erityisesti julkisten hankintojen käsittely

Oikeusturvan toteutuminen ja oikeusapu

Muut julkaisut

Asiakaslehti Reviisori

Asiantuntijatoiminta

Lausunnot

Lausunto ehdotuksesta yritysten hallinnollisen taakan vähentämishajelmaksi 31/001/2009

Lausunto pankkitilin avaamisesta ulkomailla 31/002/2009

Lausunto ehdotuksesta laiksi ehdokkaan vaalirahoituksesta: vaali- ja puolerahoitus-toimikunnan välimietintö 31/025/2009

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta 31/036/2009

Lausunto ehdotuksesta laiksi eräistä eurooppalaista alueellisen yhteistyön yhtymää koskevista määräyksistä. 31/038/2009

Lausunto koskien luonnosta valtioneuvoston periaatepäätökseksi valtionhallinnon tietoturvallisuuden kehittämisestä 31/048/2009

Lausunto asiakirjojen allekirjoittamisesta puolustusvoimissa 31/049/2009

Lausunto luonnoksesta uudeksi ulosottovarojen maksuliikkeen ja kirjanpidon määräykseksi 31/059/2009

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi julkisyhteisöjen energiatehokkuudesta 31/071/2009

Lausunto kahdesta JHTT -asetuksen muutosluonnoksesta 31/072/2009

Lausunto pakolaisista kunnille maksettavien valtionkorvausten ohjeistuksesta 31/075/2009

Lausunto pankkitilin avaamisesta Egyptissä 31/082/2009

Lausunto muistioloennoksesta oikeusministeriön hallinnonalan sisäisen tarkastuksen uudelleenorganisoinniseksi 31/090/2009

Lausunto luonnoksesta oikeusministeriön asetukseksi Tietosuojavaltuutetun toimiston maksullisista suoritteista, 31/106/2009

Lausunto julkisten hankintojen oikeussuojakeinojen muuttamista koskevasta välimietinnöstä 31/233/2009

Lausunto alueiden kehittämislain uudistamisesta 31/245/2009

Lausunto valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen määrittämisestä tilivirastoksi 31/247/2009

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi laajakaistarakentamisen tuesta ja laiksi maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain muuttamisesta 31/261/2009

Lausunto tilivirastoksi määrittämisestä 31/262/2009

Lausunto varmennetoiminnan uudelleenorganisoinnista 31/266/2009

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle eräiksi yliopistojen verotusta koskeviksi säännöksiksi 31/273/2009

Lausunto tilivirastoksi määrittämisestä 31/275/2009

Lausunto julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 15 §:n muuttamisesta 31/276/2009

Lausunto kansainvälisten tilintarkastusstandardien käyttöönotosta 31/279/2009

Lausunto Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen tilivirastoksi määrittämisestä 31/328/2009

Lausunto sisäasiainministeriön hallinnonalan tilivirastorakenteen muuttamisesta 31/334/2009

Lausunto ulkomaisen pankkitilin avaamisesta 31/342/2009

Lausunto käsittelyn joutuisuudesta hallinnossa ja oikeussuojakeinoista käsittelyn viivästyessä 31/349/2008

Lausunto luonnoksesta valtiovarainministeriön asetukseksi julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajan hyväksymisvaatimuksista 31/374/2009

Lausunto pienten yritysten kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksistä 31/391/2008

Lausunto asetusluonnoksesta tietoturvasuudesta valtionhallinnossa 31/393/2008

Lausunto työryhmän ehdotuksesta JHTT-lain 15 §:n tarkoittamasta JHTT-tilintarkastajien ja – yhteisöjen laadunvarmistuksen järjestämisestä 31/393/2009

Lausunto tilintarkastusjärjestelmän arviomuistiosta 31/394/2008

Lausunto hallituksen esityksestä, joka koskee valtion eläkelain, kunnallisen eläkelain, Valtiokonttorista annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamista 31/396/2009

Lausunto eduskuntaryhmien saamaa tukea koskevasta lakiehdotuksesta 31/400/2009

Lausunto maa- ja metsätalousministeriön toimien riittävydestä momentin 30.60.41 (metsäpuuiden siemenhuolto) takaisinperintöihin liittyen 31/423/2009

Lausunto pankkitilin avaamisesta ulkomailla 31/430/2009

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta sähköisestä asioinnista viranomais-toiminnassa annetun lain muuttamiseksi 31/438/2009

Eduskuntayhteistyö

Kuuleminen

TrVP, TRO 4/2008 vp Valtion toimintojen alueellistaminen, 5.3.2009

PeVP, HE 13/2009 vp laiksi ehdokkaan vaalirahoituksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi, 10.3.2009

TrVP, TRO 1/2009 vp Valtion tietohallinnon ohjaus, 1.4.2009

LiVP, VNS 3/2009 vp valtiontalouden kehyksistä vuosille 2010–2013, 14.4.2009

LiVP, HE 36/2009 vp laiksi vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi, 15.4.2009

TrVP, VNS 3/2009 vp Valtioneuvoston selonteko valtiontalouden kehyksistä vuosille 2010 – 2013, 15.4.2009

TuVP, VNS 3/2009 vp valtiontalouden kehyksistä vuosille 2010–2013, 17.4.2009

SiVP, HE 28/2009 vp laeiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 54 §:n sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 21 §:n muuttamisesta, 28.4.2009

TrVP, K 11/2009 vp Valtion tilinpäätöskertomus vuodelta 2008, 7.5.2009

TrVP, K 11/2009 vp Valtion tilinpäätöskertomus vuodelta 2008, 14.5.2009

TrVP, K 11/2009 vp Valtion tilinpäätöskertomus vuodelta 2008, 20.5.2009

TrVP, K 6/2009 vp Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus Valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2008, 2.6.2009

TrVP, K 1/2009 vp Hallituksen toimenpidekertomus vuodelta 2008, 11.6.2009

TrVP, K 15/2009 vp Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle toiminnastaan varainhoitovuodelta 2008, 30.9.2009

TrVP, K 15/2009 vp Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle toiminnastaan varainhoitovuodelta 2008, 1.10.2009

SiVP, K 16/2009 vp Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2008, 6.10.2009

TrVP, K 15/2009 vp Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle toiminnastaan varainhoitovuodelta 2008, 21.10.2009

TrVP, K 15/2009 vp Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle toiminnastaan varainhoitovuodelta 2008, 22.10.2009

StVP, HE 174/2009 vp laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta ja laeiksi eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta, 22.10.2009

TrVP, K 15/2009 vp Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle toiminnastaan varainhoitovuodelta 2008, 3.11.2009

TrVP, K 15/2009 vp Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle toiminnastaan varainhoitovuodelta 2008, 4.11.2009

TrVP, K 15/2009 vp Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle toiminnastaan varainhoitovuodelta 2008, 5.11.2009

TrVP, K 15/2009 vp Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle toiminnastaan varainhoitovuodelta 2008, 10.11.2009

TrVP, K 15/2009 vp Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle toiminnastaan varainhoitovuodelta 2008, 11.11.2009

SiVP, HE 174/2009 vp laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta ja laeiksi eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta, 11.11.2009

TrVP, K 15/2009 vp Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle toiminnastaan varainhoitovuodelta 2008, 12.11.2009

TrVP, K 15/2009 vp Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle toiminnastaan varainhoitovuodelta 2008, 17.11.2009

LaVP, VNS 7/2009 vp Suomen ihmisoikeuspolitiikasta, 20.11.2009

TrVP, E 153/2009 vp Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksesta 2008, 1.12.2009

TaVP, HE 190/2009 vp laeiksi julkisista hankinnoista annetun lain, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetun lain ja markkinaoikeuslain muuttamisesta, 2.12.2009

TrVP, Vaali- ja puoluerahoitus, 9.12.2009

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Antinkatu 1
00100 Helsinki
PL 1119, 00101 Helsinki
puhelin 09 4321
telekopio 09 432 5820
s-posti: kirjaamo@vtv.fi
www-kotisivut: <http://www.vtv.fi>

Pääjohtaja Tuomas Pöysti

puhelin 09 432 5700
telekopio 09 432 5818

Johdon tuki

Esikuntapäällikkö Tytti Yli-Viikari
puhelin 09 432 5779

Tuloksellisuustarkastuksen toimintayksikkö

Ylijohtaja Vesa Jatkola
puhelin 09 432 5704

Tilintarkastuksen toimintayksikkö

Ylijohtaja Marjatta Kimmonen
puhelin 09 432 5703

Hallinto- ja viestintäpalvelut toimintayksikkö

Toiminnanhallinnan- ja työyhteisöpalveluiden toimiala

Viestinnän toimiala

Ylijohtaja Esa Tammelin
puhelin 09 432 5705

Tietojohtamisen toimiala

Tietojohtaja – Avoinna –

Hallintopalveluiden toimiala

Hallintojohtaja Mikko Koiranen
puhelin 09 432 5707

